

CRISTIAN MLADIN

ÎNTOARCERE
LA
CUVÂNT

Prefața

10, 20, 30 de ani...

Arheologii care studiază primele semne ale omului pe planeta Pământ, au de făcut față dilemei identificării în puținele fragmente animale dovada că aparțin speciei *Homo sapiens* și *Homo neanderthalensis*. Evenimentul acestei apariții s-ar fi produs cu circa o sută de mii de ani înainte.

Iar aproximațiile datării sunt de ordinul secolelor și al mileniilor. Consensul experților în acceptarea argumentelor umanității sunt urmele a ceea ce numim azi grija, preocuparea pentru rămășițele decedaților. Îngroparea și împodobirea morților e „comportamentul modern” care separă celelalte specii ale regnului animal de „regele om”.

Căci există dovezi de doliu și de atașament față de apropiatul decedat și la alte specii. Chiar și non-primatale precum hipopotamii jelesc atunci când își pierd urmașii. Singur omul însă a creat și dezvoltat ritualuri care atestă încredințarea în dualitatea ființei sale – suflet și corp.

Dacă trupul se descompune, spiritul e nemuritor. De „călătoria” lui către cer, sub pământ ori prin văzduh se ocupă apropiatii și comunitatea după credința lor. Această gândire simbolică este piatra de hotar în despărțirea omului de animal.

Mi-au revenit aceste amintiri livrești citind volumul semnat de Cristian Mladin. A doua sa carte de autor (prima

fiind unul de poezie) este o „culegere” selectivă, intuiesc, a publicațiilor sale din diverse periodice. Intitulat sugestiv „Întoarcerea la cuvânt”, cuvântul fiind altă formă simbolică de afirmare și relaționare a ființei noastre spirituale.

„Cuvântul poate vindeca, poezia este o formă puternică de terapie a sufletului, putând motiva, sau armoniza, scrie autorul. Prin ceea ce creăm, sub această formă ne apropiem de Divinitate fiind promotori ai mesajului de armonie, frumos și pace”. Etică și frumoasă această cugetare care-i motivează demersul!

Ca orice simbol, cuvântul, cartea în sine sunt plurisemantice. Mesajul lor este dependent, așadar, și de receptor. În ce mă privește, din lunga obișnuință a învățării, am deprins ca primă etapă, o percepție a întregului.

În cazul de față, structura propusă de autor e una divizată în trei părți cvasi-egale. În prima sunt editoriale social-economice publicate în ziarele „Business Point” și „Business Adviser”. Un gen de presă readaptat de media românească în urmă cu 30 de ani când lumea arăta că se schimbă în feluri aparte. Se părea atunci că sufletul va fi dezvățat de defectele fără funcționalitate în ascensiunea pe ierarhia proprietății și a banului.

Și că spiritul antreprenorial va domina în predicția ursitoarelor introduse în botezul devenit spectacol. Acesta a fost contextul extrem de favorabil de recrutare și pregătire a noilor manageri și finanțiști arădeni.

În acest spirit a ales, în urmă cu mai bine de 20 de ani, și Cristian Mladin să urmeze cursurile Facultății de Management-Informatică, nou înființate la Arad. Acolo ne-am și întâlnit.

E momentul potrivit, poate, să recunosc acum, fără acuza vreunei captatio benevolentiae, că înscrișii la cursurile optionale din modulul psiho-pedagogic au fost cei mai buni studenți din cariera mea de profesor. Printre ei s-a aflat și

Cristian Mladin în fireasca (și ulterior demonstrata) atracție către cunoașterea și transmiterea unor valori spirituale. Voi regăsi, în cartea aceasta și teme perene, ce le vom fi dezbătut și împreună la pedagogie și psihologia educației despre motivație ori comunicare.

Tot astfel cum, după circa două decenii de la jubilația globalizării și emulația spiritului antreprenorial, specialistul în marketing de-acum, identifică în dezavantajele lor, „detalii” despre ce mâncăm care, cum spune românul, îngheață sângele-n vine: „Și ce E-uri... L-cisteina, un aminoacid ce face pâinea mai moale, alcătuit din păr uman și pene de rață, bisulfitul de sodium, folosit în odorizantele WC dar și în producerea chipsurilor (pentru culoare și prelungirea termenului de valabilitate), rumeguș, folosit la cașcaval pentru a nu fi lipicios, castroreum (amestec de urină și substanțe anale ale castorilor) pentru a da un gust mai intens înghețatei de vanilie și zmeură, și câte și mai câte!”

Partea a doua este de eseistică – gen de reflecție caracterizat prioritar prin comunicarea scrisă a punerii de probleme „înalte”, fără pretenția epuizării sau soluționării lor. Iar evoluția schimbărilor începute cu trei decenii în urmă oferă nenumărate prilejuri de meditație asupra unor bunuri culturale (în sensul larg al acestor accepțiuni), în algoritmul lui (din nou, cum spune românul), ce-am avut și ce-am pierdut.

Și, iată, una dintre diferențele unei asemenea operații de scădere, în expertiza constatativă a autorului: „Câteva sute de kilometri mai la vest de România, se poate observa orientarea cumpărătorilor către producătorii autohtoni și nu către comercianții străini. Spre exemplu, chinezii cumpără de la comercianții chinezi, italienii își caută comercianții compatrioți, turcii preferă comercianții turci, șamd. Doar la noi se poate vedea exact contrariul a ceea ce se poate vedea

în Vest. Se cumpără îndeosebi produsele străine, de import, în detrimentul celor românești, autohtone. Pentru produse cu câțiva lei (sau bani) mai ieftine, românii aleg de cele mai multe ori produsele străine (care nu sunt întotdeauna și cele mai calitative), uitând că, de fapt, profitul hypermarketurilor ia calea străinătății și nu este reinvestit durabil în România. De multe ori și snobismul are un cuvânt greu de spus în alegerile românilor...”

Și, în fine, cea de-a treia parte dedicată recenziilor pe care Cristian Mladin le-a scris și publicat pe marginea cărților unor confrăți de condei arădeni. Și acestea de-o consistență și varietate ce demonstrează „mișcarea” în cercurile creatorilor de frumos și idei.

În paranteză fie spus, modelul transformării regimurilor totalitare în „societăți deschise”, filozoful Karl Popper l-a descris prin analogie cu procesul coagulării sângelui: dintr-o multitudine de nuclee prin rețele care le unesc în trecerea din starea lichidă în cea solidă. Observi că viața literară arădeană a reconfigurat și din CV-ul literar al autorului.

De la Cenaclul „Lucian Blaga” din urmă cu mai bine de 30 de ani care-i aduna cu periodicitatea, formele și locul avizate de partidul unic și pe scriitorii profesioniști și pe amatori, la cercuri, societăți, concursuri și festivaluri artistice și culturale inițiate și frecventate după interesul și intențiile celor înzestrați cu talent și credință în puterea spiritului. Iar Cristian Mladin este și aici prezență notabilă, deseori premiată.

N-am putut trece fără nici o „aprofundare” peste bibliografia enunțată de autor ca esențială în formulările sale. „Principiile marketingului” lui Phillip Kotler au fost, la vremea lor, noile „porunci” ale formatorilor din domeniu. Iar „Dialogurile” lui Platon, parte din opera lui Mircea Eliade și Bogdan Petriceicu-Hașdeu sunt lecturi

tămăduitoare sufletului tânăr cuprins de anxietatea înțelepciunii. Șocantă apare însă aici ralierea reflecțiilor post-comuniste a două „vedete” ale succesului la public, adverse însă în reprezentările contemporanilor: Pavel Coruț și Horia Roman Patapievici.

Nu văd, desigur, rostul unor valorizări, ierarhizări sau evaluări într-un cuvânt de deschidere al unei cărți. Habent sua fata libelli – cărțile au destinul lor, spuneau, încă din vremea rarității unor astfel de preocupări, cei pe care-i numim strămoșii noștri.

Ultimele trei decenii la care se raportează segmentul temporal al acestor reflecții sunt și echivalentul biografiei culturale a autorului. Raportat la istoria umanității sunt o manifestare simbolică a aceleiași preocupări pentru perpetuarea ființei prin suflet. Dacă-n crezul nemuririi lui, neanderthalienii foloseau ocrul roșu și primitive poboabe, cuvântul scris e semnul aceleiași credințe.

Doresc, așadar, autorului să slujească într-una în acest ceremonial al însemnului gândului pentru sine, contemporani și urmași.

Prof Univ Dr.Lavinia Betea

Capitolul 1.
Editoriale social-economice aparute
în ziarele Business Point și Business
Adviser

A fi sau a nu fi (datori)

Am observat cu bucurie ieșirea din recesiune a economiei românești. Produsul intern brut a înregistrat o ușoară creștere față de perioada similară a anului 2010. Întrebarea care se impune a fi pusă este una simplă, dar pertinentă: a meritat efortul?

Este această creștere una reală sau este o creștere artificială, și doar pe o perioadă scurtă de timp? Banca Națională a României are un cuvânt greu de spus în bunul mers al economiei. Se observă clar efectul politicii monetare a BNR, care încearcă (deși nu întotdeauna reușește) să țină în frâu tendința (mereu) ascendentă a inflației prin modificări ale ratei dobânzilor, modificarea condițiilor acordării creditelor de consum către populație sau sprijinirea (directă sau indirectă) a evoluției cursului principalelor valute.

Sunt lucruri firești, normale, care ar trebui să funcționeze indiferent de culoarea politică a Guvernului. Iată însă că politica (prost înțeleasă) tinde să devină factorul decident în luarea deciziilor de interes național.

Privind la Grecia sau la Irlanda, nu putem să nu observăm că, ajutorul” (impus) pe care FMI l-a acordat acestor două țări cu economii mai fragile, le-a creat acestora probleme grave. În schimb, în cazul Ungariei, politicienii au

făcut front comun și au dovedit că pun mai presus interesele naționale celor de partid, refuzând împrumutul acordat de FMI.

Pe termen scurt, această creștere a PIB-ului românesc pare a fi un fapt pozitiv, un mesaj către investitorii străini, dar pe termen lung, dacă nu este o creștere reală, economia României poate să se afunde tot mai mult.

Creditorii europeni se, asigură”ca își vor recupera sumele împrumutate (și dobânzile aferente lor), impunând o multitudine de condiții economice dure țării împrumutate. Din punct de vedere economic, aceste lucruri sunt logice și normale. Reducerea arieratelor, diminuarea cheltuielilor publice sau privatizarea societăților necompetitive ar fi un lucru bun, (daca ar veni la inițiativa noastră și nu am fi presați sau forțați să facem aceste lucruri), dar aceste măsuri trebuiesc susținute de investiții masive, de sprijin guvernamental, lucruri care însă nu sunt apreciate și nu sunt dorite.

România ar fi trebuit să învețe ceva din privatizările grăbite și oneroase ale anilor precedenți. Societatea civilă trebuia să sancționeze prompt tentativele suicidale ale Guvernului, care, dorind să acopere găurile negre ale economiei, în fapt, pe termen lung, le-au mărit considerabil.

În schimbul concesiunii pe un anumit număr de ani (nu puțini, e drept), chinezii ne-au oferit construirea gratuită de autostrăzi. Noi însă i-am refuzat politicos, invocând motive puerile.

Cine ar opri Statul în a construi autostrăzi, fabrici sau a face agricultură cu fonduri de stat, urmând ca, ulterior, produsele românești să fie exportate masiv sau strategic?!

Sună cunoscut?

Câteodată ne merităm soarta, zău așa!

Războiul lumilor

Iată că de câteva zile, asistăm în aproape toate marile orașe ale țării la revolte sociale, mitinguri politice și sindicale, care, pe fondul problemelor cumulate ale României și ale românilor, tind să persiste și să ia amploare.

Deși binevenite și logice, aceste mișcări sunt un pic cam tardive. Ele trebuiau declanșate la fiecare mare privatizare (vezi Romtelecom, Banca Agricolă, Petrom, etc) operațiuni care, pe termen lung, au sărăcit efectiv bugetul României și la care cetățenii României au fost destul de pasivi.

Ca și alte mari revolte, din România și de aiurea, este greu de crezut că această revoltă are un caracter spontan. Cel mai probabil aceste mișcări au fost planificate anterior, așteptându-se un prilej potrivit pentru a declanșa acest război al lumilor.

Această scânteie, concretizată în demiterea subsecretarului de stat Raed Arafat, a avut darul să încingă spiritele. Iar de aici și până la eternul război dintre jandarmi și ultrașii galeriilor echipelor de fotbal, generalizat mai apoi, nu a mai fost decât un pas.

Cu o clasă de mijloc aproape inexistentă în România, profesori și medici, funcționari și cadre ale armatei, cu toții s-au alăturat, „Noii Revoluții”. Desigur, critica este bună,

nemulțumirile trebuiesc spuse, dar trebuiesc susținute cu soluții și propuneri concrete.

Iată că lumea demnitarilor ariviști, dominați de convingeri maniheiste (cine nu e cu noi e împotriva noastră) intră în conflict direct cu poporul, care i-a propulsat acolo unde sunt și care vede că nu-i sunt aproape deloc reprezentate interesele.

Și totuși, odată datori la FMI, Banca Mondială sau BERD nu se puteau lua decât măsuri de austeritate, nepopuliste, dar care au puterea de a capacita România să efectueze plățile ratelor aferente împrumuturilor luate.

Dar desigur, reducerile nu sunt singura soluție, încurajarea comerțului, industriei și agriculturii printr-un sistem mai puțin coercitiv și birocratic, dublată de investiții pe termen mediu și lung ar fi soluții de urmat.

Pe fondul gravelor probleme economice ale României de după 1989, probleme permanentizate și acutizate astăzi, o dată cu venirea crizei, România se vede pusă într-o situație foarte delicată. Oricare guvern ar conduce acum țara, ar fi tributar angajamentelor externe luate, iar situația economică grea pe care a avut-o și pe care o are România, dublată și de criza începută în 2008, impune, din păcate măsuri drastice.

Un alt lucru de remarcat este demagogia opoziției, care și-a unit forțele, contrar convingerilor lor politice și simțind momentul de slăbiciune al guvernanților, cere alegeri anticipate, demisia guvernului și a președintelui.

Și un lucru este clar. Nu pentru binele țării se fac toate acestea, ci desigur, pentru a le, „sufla” locul actualilor guvernanți și continuarea afacerilor personale.

Astfel, nu ne rămâne decât speranța într-un viitor mai bun. Se știe doar că speranța moare ultima.

Pâinea noastră cea de toate zilele

Un vechi proverb ne spune că, „suntem ceea ce mâncăm”! Oare cine suntem, deci? Oare ce mâncăm, de fapt? Ei, dragilor, greu de spus, cu exactitate, nu-i așa? Acei români care au ales să trăiască și să muncească în străinătate, cu siguranță duc dorul slăninei și cârnaților pregătite de bunici sau sarmalelor făcute în casă.

Și totuși, românii preferă de multe ori alimentele de pe rafturile super-marketurilor în detrimentul celor cumpărate de la micii producători. Puternic influențați de reclamele agresive și insistente, de etichetele viu colorate, cu design atrăgător, românii își doresc neapărat să aibă aceste produse, să le guste, să se identifice cu eroii reclamelor TV.

Se observă, totuși și un nou val de consumatori (aflat într-o îmbucurătoare continuă creștere) care preferă produsele bio sau cele achiziționate direct de la producători.

Dacă înainte de 1989 existau anumite STAS-uri și standarde naționale, existau produse preparate după rețete valabile pentru întreaga țară, după momentul Revoluției din 1989, aceste lucruri nu s-au mai regăsit, STAS-urile și standardele naționale transformându-se în standarde interne, de firmă.

Inițial, am apreciat acest lucru ca pe un lucru pozitiv: produsele firmelor s-au diversificat, acestea urmărind să-și

câștigate o cotă de piață cât mai mare și să-și fidelizeze clienții.

Dar iată că democrația (dusă la extrem), a făcut ca marii producători, în dorința unui câștig rapid și sigur, să-și modifice rețetele și produsele, introducând în exces mult blamatele E-uri (conservanți, emulsificatori, stabilizatori, etc.) care dau produselor un volum, o culoare și un gust mai intense.

Și ce E uri... L-cisteina, un aminoacid ce face pâinea mai moale, alcătuit din păr uman și pene de rață, bisulfitul de sodium, folosit în odorizantele WC dar și în producerea chipsurilor (pentru culoare și prelungirea termenului de valabilitate), rumeguș, folosit la cașcaval pentru a nu fi lipicios, castroreum (amestec de urină și substanțe anale ale castorilor) pentru a da un gust mai intens înghețatei de vanilie și zmeură, și câte și mai câte!

Unele dintre acestea sunt necesare și normale în cantități moderate. Mâncăm însă de multe ori carne dezosată mecanic (tendoane, zgârciuri, șorici etc.) pe post de carne tocată sau salam. Dar producătorii nu sunt singurii vinovați în lanțul comercializării mărfurilor. Super market-urile și hyper-market-urile își au și ele partea lor de vină. Și nu mică, aș putea spune...

Produsele care nu se vând în timp util, expirate sau deteriorate, sunt re-ambalate și re-etichetate. Și revândute. În continuare.

Un alt aspect important de semnalat îl reprezintă opțiunea crescătorilor de animale și a fermierilor de a produce cereale, (ba chiar și animale) modificate genetic. De asemenea, produselor agricole și animalelor le sunt administrate hormoni de creștere, respectiv pesticide, pentru a avea o producție cât mai mare și bineînțeles, pentru maximizarea profiturilor.

Acestea fiind spuse, nu ne rămâne decât să observăm

faptul că aspectul productivității și maximizarea profiturilor primează, în ziua de azi, în detrimentul calității și originalității produselor. Din punctul de vedere al producătorilor, după noi, „potopul” cum s-ar spune. Generațiile viitoare nu fac obiectul imediat al profitului lor. În schimb, industria medicală și farmaceutică trebuie să aibă de lucru, nu-i așa?!

Și totuși, ne rămâne însă (încă) liberul arbitru, opțiunea fiecăruia de a selecta, de a alege ceea ce mănâncă pentru a avea o sănătate cât mai bună.

O altă Românie

Asistăm (neputincioși, uneori) la făurirea istoriei moderne a României. Dar, parcă nu este aceeași Românie. Ceva s-a schimbat. Și nu în bine. Din păcate, nu mai este România creatorilor, a inventatorilor, a luptătorilor pentru libertate națională.

Idealurile s-au micșorat, și împreună cu ele, parcă și oamenii. În trecut, aveam pionieri ai aviației, ai chimiei sau ai artei. Cu trecerea anilor am avut parte doar de pionieri cu cravată roșie, pentru ca astăzi să nu avem mai nimic.

Doar câțiva sportivi, artiști sau elevi talentați mai ies în evidență. Și aceștia tot mai puțin, din nefericire. Marea majoritate a românilor, dacă nu s-au transformat în mercenari ai economiilor altor state (mai vestice) au de gând să o facă în viitorul apropiat.

Și cine i-ar putea învinovăți? Deși a fost mult mediatizat și discutat, cazul salarizării anumitor bugetari ar trebui să dea de gândit forurilor decizionale în vederea regândirii grilei de salarizare după performanțe și competențe, ca și criteriile de evaluare (în dauna celor politice).

După umila mea părere, dascălii, cei cărora le punem în palmă sufletul copiilor noștrii, medicii, cărora le încredințăm sănătatea sau chiar viața uneori, sunt doar

câteva exemple de bugetari care ar merita o leafă decentă.

Vorbesc, desigur, despre cei cu har. Ceilalți, care nu au norocul să-l aibă, au în schimb alte haruri, mult mai lumești. Și ca și cum asta nu ar fi suficient, asistăm, prea pasivi uneori, la luptele (fratricide la urma urmei) românilor contra românilor. Un regim a fost înlocuit (foarte rapid) cu un altul, nu neapărat mai bun. Îmi vine în minte acum povestea Fluierașului fermecat, care și la noi ar trebui să adune toți copiii și să-i ducă altundeva, pentru a nu-i lua drept exemplu (bun) pe conducătorii de ieri sau de azi ai României.

Cineva spunea că românilor le va fi cu adevărat bine atunci când nu vor avea un președinte al cărui nume să nu se termine cu „escu”. Și tot acel cineva mai spunea că, de asemenea, românii or s-o ducă mai bine (și nu doar la modul declarativ gen, „să trăiți bine!”) când toate partidele politice, împreună cu acoliții lor (tot politici), vor ajunge la guvernare, prin rotație, bineînțeles.

Pentru fiecare dintre ei, se va găsi câte ceva de tranzacționat, câte ceva de vândut, de importat sau de concesionat (cu comisioanele aferente, desigur).

Și toate acestea în buna noastră patrie, România.

Ar trebui, măcar în ceasul cel din urmă, să înțelegem că, orice guvern, orice parlamentari sau președinte, indiferent de culoarea lor politică, nu sunt cu adevărat atât de importanți pe cât o declară ei (sau îi credem noi).

În realitate, având în vedere datoriile țării către diferite organisme internaționale, bănci sau chiar state, acestea sunt cele care dictează, de fapt, (chiar dacă uneori o fac mai direct iar alteori indirect) mersul politicii și economiei românești, pentru a-și putea vedea (normal) recuperati banii investiți sau împrumutați.

Și totuși, pădurile, apele, bogățiile solului și subsolului, poșta, telecomunicațiile etc. nu ar trebui să facă obiectul tranzacțiilor ariviste ale politicianilor de toate

culorile.

Un pic de patriotism n-ar strica totuși, nu-i așa?

Altfel ce vom mai lăsa moștenire generațiilor viitoare?

Dacă se continuă așa, poate doar rate la bănci, datorii externe sau arierate interne.

Fenomenul crizei

Îl simțim, îl vedem, ne înconjoară. Tot mai acut în ultimul timp. Este fenomenul crizei globale, care și-a întins tentaculele peste tot și toate. Ne face să ne amintim (cu groază) de Marea Criză a anilor '33, când fermierii americani aruncau pe câmp producția de lapte pentru că acesta avea un preț extrem de mic iar prin lipsa laptelui de pe piață, doreau să crească artificial prețul acestuia.

În anii 2000 am ajuns la un maxim al consumului. Se vindea mult, orice marfă ar fi fost. Se cumpăra fie că era nevoie de produsul respectiv, fie că era doar un moft. Criza a adus cu ea și unele elemente pozitive, în sensul că acum se cumpără în cantități mai mici și cu preponderență ceea ce este cu adevărat necesar. Banii nu se mai risipesc astfel așa ușor.

Nu sunt un fan al recesiunii mondiale, dar având în vedere caracterul ciclic al economiei, criza sau recesiunea este un lucru normal, urmând firesc după un „boom” economic prelungit.

Având ca exemplu concludent cazul Greciei, putem vedea efectele negative ale birocrăției, ale unui aparat de stat supradimensionat, interesat de nepotisme și pile. Valabil și pentru România.

Trebuie reduse într-adevăr anumite posturi bugetare,

căci se ajunsese la un maxim al birocrăției iar cetățeanul era plimbat dintr-un birou în altul pentru câte o semnătură, o ștampilă, un aviz, etc.

Într-adevăr, organizațiile financiare (băncile, și nu numai) au aplicat comisioane exagerat de mari și de multe. Să nu uităm însă că cetățenii erau cei care solicitau acordarea de credite și împrumuturi iar băncile, văzându-și asigurată clientela, au trecut la o comisionare excesivă.

Observăm cu îngrijorare amploarea fenomenului OWS (Occupy Wall Street). Trebuie schimbate anumite lucruri, e adevărat, iar inflexibilitatea sistemului bancar, care nu dorește să-și diminueze profitul, a dus la aceste mișcări de masă. Odată cu acestea, au apărut inevitabil și fenomene conexe acestor tip de manifestări (droguri, violență, vandalism etc). Țări ce se consideră civilizate din Europa și America au fost cuprinse de febra OWS, vrând parcă să continue modelul asiatic al revoluțiilor din țările arabe.

Acum, când omul este gata să pășească pe Marte, să facă clone umane sau să inventeze mașina timpului, se pare că instinctele atavice ale omului își fac simțită prezența din nou.

Ar trebui organizate forme inteligente (superioare) de protest dacă se dorește a se schimba ceva (și se pot găsi destule, începând cu proteste cibernetice, blocade economice sau campanii de presă bine țintite).

S-a vorbit în ultimul timp de concentrarea puterii în mâinile câtorva sute de corporații multinaționale, împreună cu instrumentele lor (Grupul Bilderberg, Consiliul Iluminaților, Grupul celor 300, etc) oculte, bineînțele, care doresc subjugarea cvasitotală a omenirii din toate punctele de vedere (economic, religios, social, etc).

O alternativă la aceste jocuri meschine ale grupurilor mai sus amintite ar fi conștientizarea în plan personal a fiecăruia dintre noi a defectelor și viciilor individuale și

îndreptarea lor, împreună cu creșterea și instruirea unor generații verticale din toate punctele de vedere, care să nu mai cadă pradă (ușoară) tentațiilor de tot felul, tentații alimentate și susținute de oculă mondială.

Acest lucru cere însă foarte mult timp iar concluzia ce se impune a fi trasă este următoarea:

Am trecut prin sclavagism, feudalism; suntem sub dominația comunismului (unii) sau a capitalismului (alții). Ce sistem social ar trebui inventat (și aplicat) și pe cine punem în locul celor detronați din funcțiile lor.

Așteptăm răspunsuri. Încă.

Lecția de onoare

Am asistat zilele acestea la demisia antrenorului echipei naționale de fotbal a României. Simțindu-se nedorit, acesta a ales un moment optim (pentru el) pentru a părăsi cârma primei reprezentative, ieșind cu fruntea sus (și nu „cu coada între picioare”) din „arena leilor”.

O demisie de onoare, dar și o lecție de verticalitate și bun simț din partea unui tânăr antrenor. Intrând în sfera politicului, însă, nu avem parte de exemple similare, lecția ultimilor 20 de ani nefiind învățată (și aplicată) de politicienii noștri.

Și nu doar politicienii sunt de blamat, ci mai ales electoratul. Acesta încă mai dă crezare platformelor program (politice), planurilor și proiectelor sfărăitoare care, chipurile, ar trebui să salveze economia națională și nu numai.

Încă mai credem în existența a mii de specialiști (în cadrul unui partid sau coaliție, bineînțeles) care ar veni cu soluții salvatoare! Traseismul politic în căutarea de noi oportunități, început în anii 90 și perfecționat timp de 20 de ani nu este prompt sancționat și încă se bate monedă pe naivitatea românilor.

Ca alternativă la funcționarea deficitară a economiei (o alternativă obiectivă, imparțială și nu în ultimul rând

sustenabilă) mi-a atras atenția în presa domnul Pavel Coruț care, într-o serie de emisiuni TV la o oră de maximă audiență la „televiziunea poporului” urmărește educarea pe scară largă a populației în spiritul civic și economic (mai ales economic).

Cu exemple obiective, punctuale și perfect realizabile, se dorește astfel responsabilizarea populației și trezirea spiritului de întreprinzător. Bineînțeles că măsurile propuse nu au găsit un răspuns favorabil punerii lor în practică din partea autorităților, însă, la urma urmei, liberul arbitru este cel care primează în opțiunile individuale ale fiecăruia.

Și dacă cațiva oameni s-au regăsit în modul de viață propus și vor alege să pună în practică măsurile economice ale domnului Coruț, aceștia vor fi un exemplu pentru alți oameni, efectul bulgărelui de zăpadă verificându-se cu succes și în acest domeniu.

Viitorul este în mâinile noastre, putem să realizăm orice ne propunem, importantă este însă consecvența și deschiderea spre solutii viabile și benefice țării. Germanii, spaniolii, italienii tot un cap și două mâini au, ca și noi, iar dacă ei au reușit, putem și noi. O implicare mai activă a statului în creerea de companii care să dezvolte infrastructura rutiera (vezi autostrăzile), de companii în care să se lucreze, să se depoziteze și să se valorifice la export (pe valută forte) produsele agricole românești ar fi doar câteva exemple de urmat spre a contracara pierderile de capital în favoarea altor state.

Deși suntem constrânși de legislația și condițiile economice europene, am uitat, oare, să facem drumuri, să construim sau să facem agricultură?

Un lucru interesant de observat este diferența de calitate între produse omonime, din România și din străinătate. Se poate observa gustul mai bun al acelorași băuturi răcoritoare din Vest sau calitatea superioară a

autovehiculelor, a produselor de curățenie, etc.

De ce se fac aceste diferențe, întrucât prețul de vânzare nu este mult diferit, ba chiar România este o piață mai bună, cu un volum mai ridicat de desfacere a mărfurilor, comparativ cu alte țări?!

Daca produsele noastre, românești, nu corespund standardelor UE, ar trebui să le păstrăm pentru noi, pentru consumul intern și să nu importăm produsele altora, de multe ori ultra procesate și fade...

În comunism exista un minister specializat pentru exporturile țării, fiecare delegație politică fiind însoțită și de reprezentanți ai companiilor românești în vederea realizării de contacte (și contracte) economice. Acest bun obicei, însă este pe cale de dispariție, din păcate.

Politicul se pare că eșuează în încercarea sa de a găsi soluții economice salvatoare și ar trebui să asistăm (teoretic) la o demisie de onoare a politicianului în favoarea tehnocraților. Acest lucru (care nu cred că are mari șanse să se întâmple), denotă exemplul negativ pe care politicianul îl dă zi de zi electoratului, rămânând astfel corijenți la lecția de onoare.

Mâhnirea de a fi român

Uitându-ne la trendul descendent al evoluției cursului principalelor valute, putem observa cu ușurință că există o neconcordanță între prețurile produselor și acest curs.

Cu cațiva ani în urmă, ni se dădea ca motiv principal al creșterii prețurilor tendința ascendentă a principalelor valute. Având în vedere faptul că România este o țară predominant importatoare și faptul că volumul exporturilor este mai scăzut, era evidentă creșterea prețurilor produselor (importate și plătite în valută) în urma dezechilibrării balanței comerciale.

Se mai știe, de altfel și faptul că scumpirea produselor petroliere și a electricității, a apei sau a gazelor naturale (în marea lor majoritate importate) se reflectă în valoarea adăugată mărfurilor.

Conceptul de Piață Europeană ar fi unul bun, (deși pare puțin utopic) în sensul că fiecare țară a UE ar trebui să producă acele mărfuri pe care le poate obține cu minim de efort (de exemplu, la câmpie, ar trebui să predomine agricultura; în zone cu resurse naturale-industria, șamd.) pentru a obține o piață cu cele mai competitive produse, atât calitativ cât și ca preț.

În realitate, însă, UE, FMI sau Banca Mondială nu par a fi dornice să creeze premisele dezvoltării durabile a

partenerilor săi, ci, în cazul statelor est-europene, care au aderat mai recent la UE, se dorește ca acestea să devină piețe de desfacere pentru produsele altora.

Luând bani împrumut, acestor țări li se impun condiții umiltoare, chipurile pentru a putea rambursa aceste împrumuturi, iar guvernele țărilor mai sus menționate fiind, de fapt, marionete în mâna păpușarilor europeni.

Și totuși, aici și acum, se poate observa politica arivistă a marilor hyper-market-uri (și nu numai), care vor să câștige cât mai mult în cât mai scurt timp. Pentru a menține prețurile dorite, hyper-market-urile inventează tot soiul de taxe (de raft, de intrare în rețea, etc.), care, din păcate, ne fac tot mai săraci. Un exemplu concludent îl constituie laptele și cartoful, aceste alimente de bază ajungând la prețuri de raft extrem de mari față de prețurile de producător.

Interesant de remarcat este și presiunea pe care o fac reprezentanții hyper-market-urilor în negocierile cu guvernul, aceștia amenințând cu retragerea de pe piață (în realitate, nedorind însă să omoare sau să părăsească găina care face „ouă de aur”) dar și lipsa de verticalitate a guvernului, care, în loc să sprijine producătorii locali și să ducă o politică de accizare mai accentuată pentru produsele de import, fac tocmai contrariul și impun o sumedenie de condiții restrictive pentru producătorii autohtoni și eliminând astfel concurența. Toate acestea probabil pentru un anumit procent (sau comision), care a intrat, intră sau va intra în buzunarele aleșilor noștri.

Câteva sute de kilometri mai la vest de România, se poate observa orientarea cumpărătorilor către producătorii autohtoni și nu către comercianții străini. Spre exemplu, chinezii cumpără de la comercianții chinezi, italienii își caută comercianții compatrioți, turcii preferă comercianții turci, șamd. Doar la noi se poate vedea exact contrariul a

ceea ce se poate vedea în Vest. Se cumpără îndeosebi produsele străine, de import, în detrimentul celor românești, autohtone.

Pentru produse cu câțiva lei (sau bani) mai ieftine, românii aleg de cele mai multe ori produsele străine (care nu sunt întotdeauna și cele mai calitative), uitând că, de fapt, profitul hyper-marketurilor ia calea străinătății și nu este reinvestit durabil în România. De multe ori și snobismul are un cuvânt greu de spus în alegerile românilor...

Aici ar trebui să intervină educația și civilizația oamenilor, în a putea face diferența și a alege produsele românești, de multe ori, mai calitative.

Și ar mai fi ceva. Mai trebuie să ținem și noi cu ai noștri și să cumpărăm și cu inima. Dar se pare că la noi dragostea trece în primul rând prin stomac și... prin portofel.

Din păcate...

Motivație și sănătate în politică

V-ați întrebat vreodată cum ne poate influența starea de sănătate deciziile din viața de zi cu zi?

Iată că deși nu dăm importanță sănătății decât atunci când se deteriorează, aceasta ne influențează pas cu pas și își pune amprenta zi de zi asupra deciziilor și comportamentelor noastre.

Mari lideri, împărați sau președinți, au căzut pradă propriilor lor slăbiciuni (fizice sau morale) care le-au afectat semnificativ anumite decizii, importante atât pentru ei cât mai ales pentru alți oameni.

Napoleon Bonaparte a obținut datorită caracterului său dinamic și adaptativ, dublate de o voință și inteligență superioare, toate marile sale realizări. Se pare că după vârsta de 40 de ani, se neglija pe sine ca persoană, dedicându-se aproape exclusiv activităților politice și militare. Suferea de insomnie, migrene iar oboseala acumulată a fost un factor decisiv, care a dus alături de alți factori la înfrângerea de la Waterloo.

Miop fiind, Adolf Hitler era un introvertit, dominat de o voință titanică, ce nu putea fi contrazis. Spre sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial a fost atins de maladia Parkinson. Odată cu înaintarea în vârstă, voința sa s-a transformat în obsesie iar din vara lui 1944 declinul

personalității sale se accelerează, ducând la moartea sa.

Cel care era cunoscut sub numele de Koba Stalin (neîmblânzitul de oțel) era un om scund, iar brațul și cotul stâng îi erau rigide ca urmare a unui accident. Caracter sangvinic tipic, avea atât calități excepționale (calm, adaptabilitate) cât și defecte pe măsură (cinism și violență). Moare în urma unei hemoragii cerebrale.

Privind spre acești lideri remarcanți, nu putem să nu observăm cât de mici și vulnerabili suntem noi, oamenii în fața timpului ce se scurge implacabil. Să nu ne mai mirăm de unele decizii ale politicienilor din România și de aiurea pentru că acestea pot fi (și chiar sunt) influențate de starea lor de sănătate.

Pe lângă faptul că populația României este în continuă scădere, Ministerul Sănătății (influențat politic, desigur) în loc să ajute cetățenii să aibă acces mai facil la medicamente, pentru a le putea astfel prelungi viața (și contribuțiile la asigurările de sănătate) se pare că, din contră, se dorește limitarea și scăderea populației.

Noi i-am ales, însă ei sunt cei care ne „selectează”.

Un fel de joacă (cinică) de-a Dumnezeu aș putea adăuga.

Ei, ce spuneți de asta?

Prinși în vârtejul vieții, de multe ori punem boii înaintea carului, uitând că de fapt, o primă condiție pentru a avea succes în viață este o bună sănătate, desigur, dublată de o voință și calități deosebite.

Simpli plătitori de taxe și impozite sau oameni politici importanți, cu toții plătim. Moneda este chiar sănătatea noastră.

Comunicarea-cheia succesului

Vă mai amintiți serile fără lumină de acum 30 de ani, când, adunați în jurul lămpii cu petrol ascultam Europa Liberă și povesteam cu vecinii vrute și nevrute? Apăsați de greutatea grijilor cotidiene, am uitat să mai comunicăm.

Există bariere de comunicare între soț și soție, între părinți și copii, între prieteni, colegi sau vecini. Închiși în cochilia noastră, nu ne mai împărtășim unii altora gândurile, sentimentele, trăirile, aceste mici amănunte, care însă ne definesc ca oameni și care ne fac atât de diferiți unii de alții.

Poate este de vină schimbarea dramatică a societății, poate ne-am schimbat doar noi și o dată cu noi și întregul nostru sistem de valori. Pare ceva destul de greu de apreciat... Și totuși, ar trebui să facem un exercițiu de sinceritate.

Observăm în jurul nostru, tot mai des, din păcate, rezultatul extrem al închistării sinelui (și aici mă refer în special la boli psihice), oameni bolnavi, care, dezamăgiți de societate, și-au construit o lume proprie, o lume fragilă, a viselor, adevărați „arici” care de multe ori îi „împung” pe cei care vor să-i ajute.

Secolul vitezei ne-a adus mari beneficii la nivel tehnic și științific, dar cu un preț uneori prea mare. Agățați de joburi, presați de lipsa banilor sau a timpului liber, cei mai

mulți dintre noi ne limităm la persoana proprie, neglijându-i pe cei din jurul nostru.

Desigur, timpul nu se mai întoarce, și trebuie să privim spre viitor, un viitor ultra tehnologizat, unde rolul omului va fi tot mai mult minimizat, unde poate vom uita să citim o carte, să râdem cu colegii sau să povestim cu vecinii.

Privind în trecut, putem observa că cei ce stăpâneau arta comunicării convingătoare se afirmau mai ușor în societate, apărându-și mai bine interesele și devenind de multe ori lideri militari, politici sau religioși.

Aici intervine componenta umană, fără de care procesul comunicațional nu ar putea exista.

Calitatea factorului uman, nivelul său de instruire, personalitatea sau atașamentul sunt câteva elemente asupra cărora ar trebui să ne îndreptăm atenția.

În același timp, se constată o explozie informațională la nivel mondial. Astfel, cu ajutorul presei, televiziunii, ziarelor și revistelor, dar mai ales a internet-ului, oricine poate avea acces la știri, date, evenimente, descoperiri etc aceasta fiind o realizare de preț a secolului xx.

Astfel, scăderea timpului alocat studierii și evaluării datelor necesare gestionării activității, accesul la ultimele noutăți în orice domeniu de activitate, favorizează funcționarea mai eficientă a societății

Și totuși, ar trebui să învățăm ceva din dramele știrilor de la televiziune . Un simplu „ce mai faci?” sau „te pot ajuta cu ceva?” ar fi fost de ajutor de multe ori. Cineva spunea că Bulă a murit. Eu aș spune însă că l-am lăsat să moară. Și nu dintr-o dată, ci încetul cu încetul, zi după zi.

Am uitat să mai râdem, să mai facem haz de necaz . Am pierdut chiar pe mâna noastră plătind cu vârf și îndesat prețul confortului, al situației materiale sau pur și simplu al singurătății mai mult sau mai puțin aleasă (sau impusă).

Consilierul, psihologul sau chiar preotul nu sunt doar

mofturi, ci factori care ne pot salva căsnicia sau chiar viața.,
mediind conflictele .

Să ne deschidem deci sufletul măcar apropiaților
pentru a putea oferi un viitor (mai bun) copiilor noștri.

O lecție de capitalism

România a primit recent o lecție de capitalism. O lecție dură aș putea adăuga. Dacă bunicii noștri se rugau să vină americanii, ei bine, iată că aceștia, începând cu anii '90 au venit. Au venit și nemții și englezii și finlandezii etc. Toți cei care au vrut să investească în România.

Un vechi proverb spune însă „atenție ce îți dorești pentru că ți se poate îndeplini ce ți-ai dorit”. Au simțit-o pe pielea lor muncitorii de la Jucu din județul Cluj . Și probabil acesta nu va rămâne un caz singular. Marile companii multinaționale își pregătesc conștiincios planul B, construind în țări din Africa sau țări din Europa care nu sunt integrate în Uniunea Europeană, fabrici care se pare că vor prelua comenzile anilor următori.

În fond de ce nu, având în vedere mâna de lucru foarte ieftină, taxele și impozitele mult reduse față de UE (deși există și costuri suplimentare cu transportul și livrarea mărfurilor, distanțele fiind mai lungi.). Având ca exemplu modelul industriei constructoare de mașini, unde se lucrează pe comandă, marile companii internaționale produc doar pe comandă dacă analizăm cu atenție trendul descendent al cererii.

Nouriel Roubini, profetul crizei, indica, preluând ideile lui Karl Marx, chiar o autodistrugere a capitalismului.

și nu este prea departe de adevăr, așa spune, având în vedere faptul că Al Treilea Război Mondial se desfășoară sub ochii noștri. Nu cu arme convenționale ci cu arme economice în principal.

Pentru a cuceri o țară, nu este nevoie să o invadezi cu trupe, e suficientă acordarea de împrumuturi (vezi cele de la FMI și Banca Mondială) pe care, pentru a le putea înapoia este nevoie, desigur de „ajustări” economice a industriei, agriculturii, în general a economiei țării respective. Astfel, țara în cauză va importa masiv, producția internă fiind aproape neglijabilă, ajungând o piață de desfacere a produselor de import.

Să nu le plângem însă de milă doar celor de la Jucu, căci se impune a fi pusă o întrebare pertinentă: cum de am putut fi atât de naivi încât să ne încredem aproape exclusiv în durabilitatea anumitor investiții din România? Faptul că acum acești investitori caută alte locații pentru afacerile lor nu se datorează exclusiv lipsei autostrăzilor (deși și acest lucru a avut un cuvânt greu de spus în luarea acestor decizii) ci și altor factori economici (și politici) imaturității și incompetenței știm noi cui

Luând ca exemplu hiper-market-urile și mall-urile, acestea, deși au avut suportul capitalurilor străine, au fost construite și utilizate tot de muncitorii români. Deci s-ar putea face investiții românești stabile în urma cărora profitul, și nu doar salariile muncitorilor să fie reinvestite real și durabil în România.

Desigur și importurile sunt necesare (un bun exemplu în acest sens ar fi fructele exotice, mașinile, telefoanele mobile sau calculatoarele) și nici o țară din lume nu se poate susține doar prin resurse proprii dar ar fi mai bine să promovăm produsele românești, iar celor de import, să le fie aplicate accize mai mari pentru a nu face o concurență neloială celor autohtone și a menține sau chiar a crea noi

locuri de muncă pentru români. Cine dorește o mașină mai bună, un calculator mai bun sau un telefon mai performant, trebuie să plătească ceva mai mult.

Ar trebui să învățăm ceva din greșelile făcute, să ni le asumăm, să nu le mai repetăm ci să căutăm soluții pentru atragerea de capitaluri preponderent românești, oferind facilități și reduceri la plata taxelor și impozitelor pentru investitorii români cu precădere. Să facem aceste lucruri pentru că o țară nu se poate dezvolta doar din comerț, economia trebuind susținută de o producție și o agricultură sănătoase, care ar asigura un viitor mai bun generațiilor viitoare și nu i-ar îndatora excesiv pe copiii și nepoții noștri.

Aceasta ar fi normalitatea spre care trebuie să tindem, după umila mea părere. Poate că greșesc. Urmăresc însă cu interes evoluția economiei românești pentru a semnala soluții.

Mai bune, desigur...

Să nu uităm 1918

Istoria ne înconjoară la tot pasul iar dacă un călător ar poposi pe străzile Aradului, ar avea prilejul de a păși pe urmele corifeilor Unirii celei Mari. Nu trebuie să uităm eforturile și tenacitatea unui Vasile Goldiș, Ioan Suciu, Ștefan Cicio-Pop, Alexandru Mocioni sau Alexandru Vaida-Voevod., deputați români în Parlamentul de la Budapesta, care au depus eforturi susținute pentru a obține realizarea Unirii cu România-mamă și recunoașterea acestui act.

Alături de ei au fost mulți alți martiri români care au căzut pradă gloanțelor sau au fost torturați înainte și după 1 Decembrie 1918. Pe străzile Aradului, ale Clujului și ale multor sate și comune au murit oameni care au avut „curajul” să arboreze steagul național, au îndrăznit să cânte și să vorbească românește pe stradă, în școală sau în biserică.

Din păcate însă, Ziua Națională a României, 1 Decembrie și-a pierdut, se pare, din însemnătate iar contemporanii noștri nu mai prețuiesc cum se cuvine ceea ce au plătit cu sânge înaintașii noștri.

Autoritățile locale transformă această zi într-o imensă pomană cu iz (electoral) de vin fiert și sarmale, prilej pentru mai toate partidele politice de a ieși la rampă cu discursuri fade și grăbite în așteptarea petrecerilor următoare.

Prea ades privim înapoi cu mânie și ne aducem aminte de secolul trecut în special când cade tencuiala și ornamentele de pe casele istorice cu miros de mucegai și uitare. Bineînțeles că nu sunt bani pentru a reabilita aceste monumente (încă) vii din plin Centrul Aradului, iar kitch-ul termopanelor și al antenelor pare să completeze în rău starea (tot mai) precară a clădirilor ce ar trebui să ne aducă aminte mereu de înaintașii noștri iluștrii.

Privind la vecinii noștri europeni nu putem să nu remarcăm faptul că aceștia își protejeaza monumentele dar le și valorifică, introducându-le și promovându-le în circuitul turistic și obținând astfel beneficii materiale și culturale.

În schimb însă, supermarket-urile ne invadează rapid și sigur (iar pentru acestea se găsesc fonduri, desigur) iar în fața lor cad stadioane, parcuri și alte locuri publice „neproductive” (ce nu aduc comisioane). Ei, dar cui mai folosesc acestea când, de fapt și de drept nu se dorește o societate sănătoasă sau educată, ci una de consum.

Stând strâmb dar judecând drept, urmașii Imperiului Austro Ungar de acum aproape 100 de ani, nu au nici o vină pentru faptele înaintașilor lor, însă noi nu trebuie să ne uităm istoria ci s-o cinstim cum se cuvine, să nu (mai) repetăm greșelile trecutului și să plecăm capul.

Să privim înapoi deci, nu cu mânie ci cu mândrie!

Isteria Decembrie 2012

Fiecare a auzit, desigur, de „fenomenul” Decembrie 2012. Și desigur, acest fenomen a dat naștere la opinii diferite. Lăsând însă la o parte credințele și părerile personale, merită observate și semnalate anumite „mișcări strategice” ce s-au făcut sau se fac pe suprafață, dar mai ales în subsolul bunei noastre Mame Geea.

Astfel, un prim exemplu îl constituie „Aeroportul” din Denver, S. U. A. Deși mai era construit un aeroport în oraș, s-a decis construcția unui al doilea, care nu numai că are o formă foarte ciudată, asemănătoare desenelor Nazca, dar mai ciudat este că dispune de o rețea subterană extrem de întinsă, care nu era necesară unui aeroport comercial. Și nu în ultimul rând, de remarcat sunt și formele ciudate ale vitraliilor aeroportului, cu imagini apocaliptice, simboluri masonice („Skull and Bones”) sau chiar naziste.

Mai apoi, putem observa „banca” de semințe Svalbard din Norvegia, amplasată pe un munte din insula Spitzbergen, depozit constituit cu scopul declarat de a păstra mostre și loturi de plante pentru reinițializarea vegetației Pământului după o eventuală Apocalipsă.

Un alt eveniment ciudat îl reprezintă viul interes manifestat de N. A. S. A în popularizarea descoperirii unor bacterii ce se hrănesc cu arsenic, al căror A. D. N. nu

corespunde celui de pe Terra. Descoperirea acestora în lacul Mono din California a dus la dovada vieții de origini extraterestre.

Experimentul de la C. E. R. N. din Elveția reprezintă o investiție mult prea mare și o implicare umană mult prea vastă pentru a fi doar un simplu experiment, fără a avea o finalitate practică. Obținerea independenței energetice față de gazele rusești sau față de petrolul din Orient ar fi mai degrabă un motiv pentru construirea super-reactorului de la C. E. R. N., Geneva.

Acestea ar fi doar câteva dintre mișcările bizare ce se fac la nivel mondial în scopuri mai mult sau mai puțin „Apocaliptice”. De remarcat este însă faptul că toate marile religii prevestesc apropierea sfârșitului prin dezastre naturale (cutremure, erupții vulcanice, inundații, etc.). Iar factorul uman are și el un cuvânt greu de spus în funcționarea (mai degrabă defectuoasă) a sistemelor și ecosistemelor Pământului.

Poluarea excesivă, cursa înarmărilor, experimentele nucleare, sunt doar câțiva din factorii perturbatori ai echilibrului planetei.

Să facem un exercițiu de imaginație. Închipuiți-vă o întrerupere a furnizării energiei electrice simultan în toate statele lumii, pentru o perioadă de câteva zile. Acest lucru ar determina căderea telecomunicațiilor, a burselor, a rețelelor informatice și ar genera un haos general.

Și totuși, toate aceste scenarii să se întâmple chiar în Decembrie 2012? Rămâne de văzut.

Capitolul 2

Eseuri

Pledoarie pentru sport

Sportul e unul dintre puținele activități care îți oferă satisfacție direct proporțională cu munca depusă. E ca o relație armonioasă simbiotică între doi oameni, e ca viața însăși, trăită curat, corect și plenar la modul constant.

Mai mult, anumite sporturi îți oferă un anume gen de satisfacție. Pe lângă sănătatea care vine la pachet cu mișcarea în sine, încrederea în sine care crește, fericirea e la un pas distanță prin endorfinele secrete.

Fair play ul cipului de cronometrare în cazul alergării sau chiar ciclismului, lupta cu secunde în cazul natației sunt lucruri incontestabile, comisiile de jurizare sunt chestii redundante, atunci când concurezi cu tine însuși.

Lupta cu secunde, îmbunătățirea timpului personal, un rezultat personal mai bun merită tot efortul depus, sportivul fiind singurul direct responsabil pentru rezultatele obținute, obiective, directe și neinfluențate sau afectate de factorul uman.

Transformarea în urma practicării sportului e evidentă, creează dependență și modelează caractere! Întotdeauna!

Caracter

Pare a fi un clișeu perimat, dar el se verifică de foarte multe ori. Omul este un animal social și sociabil, am mai spus-o și în alte dăți. Pur și simplu nu este făcut pentru solitudine, cu toate că majoritatea curentelor spirituale promovează indirect sau chiar fățiș această abordare, mergând pe ideea cunoașterii de sine însuși.

Desigur, cultivarea continuă a individului, sub toate formele posibile-culturală, științifică, spirituală, fizică-este un deziderat demn de a fi urmat. Însă până la un anumit nivel.

Practicat intens, exclusiv și cu obstinație, acest principiu este un exces. Și, ca orice exces, nu duce la un final fericit.

E adevărat că ne-am născut singuri și plecăm singuri, dar sentimentele și afectele sunt –pe lângă alte câteva caracteristici specifice– cele care ne definesc ca și ființe umane superioare.

Probabil e ceea ce ne face superiori altor ființe din Univers. Însă tocmai aceste afecte sunt și slăbiciuni, care ne aduc de la euforie la depresie și invers, pe parcursul unei singure zile chiar.

Oamenii singuri tânjesc să-și împartă trăirile, să comunice, să iubească, în mod firesc și natural. Există și

oameni singuri cărora le place singuratatea. Sunt doar excepții ce se opun unei majorități covârșitoare.

Căutăm asemănări, căutăm frumusețe, simplitate, iubire împărtășită. A fi atent la dorințele, sentimentele și nevoile partenerului nu este o slăbiciune. Trebuie să ne îndreptăm atenția de la noi înșine și spre cei de lângă noi, tinzând spre armonie.

Este cel mai complex deziderat, cel mai frumos dar și cel mai greu de atins. Unii oameni sunt altruști și dăruiesc continuu, cu dragoste. E mult mai frumos să dăruiești, decât să primești. Din păcate, de multe ori suntem dezamăgiți. Alții dăruiesc doar pentru a primi, sau daruiesc celui/celeia care oferă mai mult. „Iubesc” în vederea unei posibile viitoare căsătorii, copil sau situație materială. Nu este o iubire curată cred. Iubirea transcende aceste aspecte. Iubim pe cei dragi pentru ceea ce sunt, nu pentru ceea ce vor oferi. Aceasta va veni natural, în timp.

Unii oameni sunt adevărați „bureți”, deschiși în a absorbi informații și experiențe noi. Ei filtează însă ceea ce absorb, reținând ceea ce cred că li se potrivește cel mai bine. Ajungând la o anumită vârstă, ca o sumă a experiențelor trăite, se formează un anumit mod de abordare a problemelor vieții, prin îmbinarea practicului cu artisticul, alternanța rutinei cu rebeliunea, gestionarea cu succes a stărilor conflictuale, tinzând spre echilibrarea balanței și spre armonie.

Unii oameni intră în relații încărcate negativ de experiențele anterioare, tinzând să generalizeze, să extrapoleze în noua relație aspectele negative ale partenerului anterior. Încearcă să-și depășească traumele fie cu ajutorul medicației, fie prin fugă. Brusc, pur și simplu, responsabilitatea este abandonată.

Orice relație se bazează pe stabilitate, pe comunicare, pe idealuri comune, pe voința comună de a face lucrurile să

meargă. Nevoia de independență, de rebeliune în formă acută, de revoltă continuă cu scopul declarat de a-și menține intactă personalitatea nu face decât să se ajungă la situații paradoxale, în care deși există sentimente reciproce, să se ajungă, finalmente, la anihilarea relației.

Unii artiști primează în a se încadra în această categorie. Viața trăită intens, extrem, cu răsturnări spectaculoase de situație, cu sentimente alternante și extreme, cu refulări în vicii, nu duce, din păcate, decât la o scădere a speranței de viață, existând în acest sens multiple exemple concludente în rândul vedetelor din muzică, pictură, literatură sau alte arte, care s-au stins înainte de vreme.

Pledoarie pentru feminitate

Ceea ce contează într-o relație de succes, valabil atât pentru bărbați cât și pentru femei este de a te ști comporta în societate, de a fi gospodar (gospodină) și de a fi cât mai deschiși în plan afectiv și sexual. O abordare psihologică a relației de tip amant sau amantă nu are cum să găsească finalitate practică într-o relație pe termen lung. Implicit vor apărea frustrări de o parte, de alta, sau de ambele. Dacă un amant/amantă doar ies la diferite evenimente, localuri ca și completare la o viață afectivă și sexuală intensă, o relație pe termen lung implică mult mai mult. Bineînțeles că dragostea primează înaintea altor chestiuni și stă la baza relației dar atât femeile cât și bărbații au nevoie de un om stabil, sigur pe el, care știe să se descurce atât în gospodărie cât și în societate, într-o relație pe termen lung. Ține de părinți în primul rând de a da educație copiilor, de a învăța fetele să știe să gătească, să facă curat, să meșterească și să repare lucruri în cazul băieților, lucruri ce le vor fi de folos pe viitor. Sistemul „friends with benefits” este însă foarte practicat din păcate. De asemenea, „nu e al meu, nu fac”, nu duce la nimic bun. Ideal ar fi să se înceapă de la zero și să se construiască în comun într-o relație. Acest lucru fiind puțin utopic, trebuie ca partenerii să se adapteze, să se muleze unul în completarea celuilalt. Dacă sunt situații materiale

diferite, nu se poate locui prin alternanță. Trebuie făcută o alegere. Iar acolo unde „nu e al meu nu fac” acționează, sau dacă mai intervin și sfătuitoari care îndeamnă la acest lucru, șanse puține pentru ca relația să funcționeze. Pe de o parte. Pe de altă parte, trebuie găsit echilibrul între munca și distracție. Accentuarea paroxistică doar a uneia sau a celeilalte nu are rezultate bune, pe termen lung, în concepția mea. Trăim vremuri tulburi. Constat cu tristețe că în pragul vârstei critice de 30-35 ani femeile în special își doresc o căsnicie și copii. Toate bune și frumoase până aici, dar a intra într-o relație cu cineva doar pentru a purta ceva pe deget și de a face copii doar pentru că ceasul biologic dă semnale tic-tac, tic-tac, punând mai puțin accent pe persoana pe care o aleg este trist și îngrijorător. Așteptăm ca doar partenerul să se schimbe în direcția dorită. E un efort continuu din partea ambilor parteneri de a face lucrurile să meargă, răbdarea, voința, înțelegerea și solidaritatea asumată în doi și la bine și la greu (nu doar la bine), conștientizarea unor perioade mai dificile și depășirea lor sunt cheia de boltă a relației. Dixit!

Sinopsis

Urmărind recent canalele media naționale, îmi vine în minte o similitudine între fenomenul defrișărilor forestiere mai mult sau mai puțin legale și fenomenul cultural.

Dacă interesele materiale ariviste sunt cauzele defrișărilor ilegale, acest fenomen modificând semnificativ peisajul natural, ba chiar indirect și pe cel antropic, văduvindu-l de de normalitatea verde, neplântând alți copaci tineri și ocrotindu-i cu grijă pentru ziua de mâine, viitorul este sumbru.

În plan cultural, artiștii consacrați din diverse forme ale artei, ajunși la apogeul maturității artistice, trebuiesc, în opinia mea, să se îngrijească în sădirea, îngrijirea tinerelor talente pentru a asigura viitorul cultural al urbei și, de ce nu, al țării.

Anumiți copaci sunt prea înalți și nu li se mai poate vedea vârful. Este nevoie de puiți pentru ca lumea să îi vadă pe lângă copacii uriași realizând astfel faptul că actul cultural încă are loc în detrimentul trendului actual de globalizare a activităților comerciale, a luptei pentru supraviețuire de zi cu zi.

Însetații de frumos nu trebuiesc privați de accesul la frumos și cultură, toată lumea trebuind să conlucreze la obținerea acestui deziderat. Atunci când tinerele mlădițe au

inițiative proprii, trebuie încurajați, nu sabotati., tranziția între generații realizându-se oricum lin, pe parcursul a 10-20 de ani.

Cei ce au ca mediu de lucru cadrul gimnazial, liceal sau universitar sunt cu adevărat binecuvântați, având acces la toate informațiile privind concursurile, evenimentele culturale și alte diverse activități specifice cadrului didactic, mergându-se pe ideea de reciprocitate.

Pentru creatorii de artă, literară sau de altă natură, nefiliați mediului didactic este cu atât mai de lăudat efortul lor de a ține pasul cu tendințele culturale, cu concursurile organizate sau diferitele activități artistice fiind unul considerabil.

Și totuși, nu pădurea aparține unui copac, oricât de mare ar fi el, ci copacul aparține pădurii! Mi vine în minte exemplul lui Donald Trump, care a fost ridiculizat, fiind făcut personaj de desene animate („Familia Simpsons”, în anul 2000). Opunându-se fenomenului politic consacrat, abordând chiar o viziune total opusă, venind în întâmpinarea problemelor oamenilor la modul concret și pragmatic.

Orice tânăr debutant are toată viața înainte și numai Divinitatea poate ști ceea ce va deveni în timp ca valoare artistică sau socială.

Pe de altă parte, un exemplu concludent este și cel al împăratului, care s-a rătăcit la vânatoare, fiind salvat de un cioban. În semn de recunoștință, i-a dăruit acestuia domeniul pe care era amplasată stâna. .

Putem învăța și primi ajutor de la oricine, oricât de bine situați am fi, sau oricât de mic ar fi cel care ne ajută.

„Carpe diem” dar, „memento mori” pentru că „Sic transit gloria mundi!”

Solitudine

Simt. Înțeleg. Și totuși nu încetez să mă mir de acest paradox. Singurătatea în colectivitate.

Cunosc mulți sportivi și intelectuali, oameni naivi, care se mint singuri încercând să etaleze calități fizice ori ale minții pentru a impresiona. Mai ales în mediul virtual. Nu sunt de învinovățit întru totul. Felicitările, aplauzele din grupurile închise, dedicate celor ce au aceleași pasiuni sunt asemenea unui joc trist de pin-ball, închis într-o cutie cu multiple opțiuni și variante de câștig.

Ca la Loto. Un loto absurd, al vieții deliberat alese. Alese pentru a compensa alte goluri și a le umple cu ceva. Nu se știe exact dacă acest lucru este benefic pe termen lung. Dar se încearcă constant. Mi se pare adesea că trăim într-un matrix repetitiv, absurd, cu pattern-uri care se întrevăd ca deja-vu-uri, absurde și ele.

Singurătatea...

Uneori poate fi un cadru optim creației. A fi singur, brutal de sincer cu tine însuși este un exercițiu dificil, puțini având tăria de a se înfrunța pe sine însuși. Creatorii dau naștere ideilor, formelor, cercetărilor cel mai bine în singurătate. Sau în suferință.

Ciudat animal biped, omul pare de multe ori să nu se ridice prea mult deasupra celorlalți „colegi” ai regnului

animal. Aceleași forme brute ale piramidei nevoilor elementare, cu o bază extrem de bine reprezentată.

Vârful imaginat de Maslow este de puțini atins. Nici n-ar fi de mirare, având în considerare minusculul procent din capacitatea de folosință a materiei cenușii. Dincolo de aparențe, de succes în plan sportiv, cultural, artistic sau în afaceri, suntem ființe destul de firave ca esență.

Darul divin al simțirii, al sentimentelor, al afectelor, considerat de unii doar slăbiciune, este motorul acțiunilor specifice omului superior. Veșnic nemulțumit, semenul nostru dorește întotdeauna altceva, iar dacă uneori i se răspunde pozitiv dorinței sale, nu face decât să-și dorească altceva.

O altă za în lanț, un perpetuum mobile al unui cerc vicios, pe care nu ne mai săturăm sa-l împlătim.

Goana la nesfârșit după succes, după autodepășire, pare o condamnare deliberat aleasă .

Extrapolând puțin, acest fenomen se poate aplica și la relații inter umane, de prietenie sau de iubire. Mecanismul e identic. Alergăm bezmetici după perfecțiune, după un tipar rotund, fără colțuri, fără posibilități de interpretare.

Un joc uneori candid, alteori perfid în care ne substituim Creatorului în a modela lutul uman. Imensitatea spațiului e cea care ne aduce cu picioarele pe pământ. Mici fire într-o mare de nisip, ne războim neconținut pentru supremație. Cu noi înșine sau cu alții. În familie, la școală, la serviciu, pentru ca în final să abdicăm necondiționat în fața destinului și a morții.

Mă întreb deseori dacă singurătatea se poate umple real cu activități. Sau cu oameni. Sau cu ambele.

E un paradox, acela de a fi înconjurat de oameni, de activități zilnice și de a te simți totuși singur.

Drumul este infinit. Noi doar încercăm să ne autoconvingem de utilitatea lui. Pentru noi. Dacă n-ar mai fi

călători spre a-l străbate, care ar fi rostul drumului?

Oamenii? Tovarăși de drum, care parcurg cu noi o parte mai mică sau mai mare din imensitatea Drumului.

La rândul nostru, ne încapățânăm să mărșăluim, încercând să atingem Infinitul. Există și o latură pozitivă în tot acest bâlci al deșertăciunii.

Alternanța acțiunilor, a evenimentelor și a oamenilor. Succesiunea binelui și a răului are un caracter ciclic, deși de multe ori binele este de fapt rău iar răul este bine. Chestie de interpretare, aș spune.

Autocunoașterea la modul concret și autoperfecționarea continuă, îmbinarea părții practice cu cele teoretice, ale spiritualului cu lumescul dă forme dintre cele mai abstracte.

Orice dezechilibru al balanței duce la un exces, fie material fie spiritual. Armonia e de dorit a fi vectorul unei vieți frumoase.

Depinde doar de noi dacă dorim să o aplicăm.

Educația, premisa unei dezvoltări durabile

Pentru a putea emite opinii sau păreri privitoare la un anumit domeniu de cercetare, este necesară o aprofundare a cunoștințelor din domeniul respectiv, o „trimitere la origini” (back to basics).

Educația constituie un permanent motiv de reflecție. Din cele mai vechi timpuri, educația a jucat un rol foarte important în evoluția speciei umane.

Preluând ideea lui Comenius, putem afirma că educația este un proces continuu, de lungă durată, de fapt o importantă parte componentă a vieții omului, de la nașterea și până la dispariția fizică a sa.

Este interesant de urmărit acel fir logic, acea evoluție de la omul primitiv, în primele variante ale sale, la omul contemporan. Se pune problema legăturii cauzale pe care o implică educația.

Ce este ea, cauză sau efect? Distincția, delimitarea dintre om și primatele evolute se face prin intermediul gândirii, al educației, trăsături ce caracterizează și particularizează specia umană.

Dacă la început educația avea un caracter empiric, astăzi ea are un caracter științific și interdisciplinar. Pe baza

observațiilor asupra indivizilor sau asupra unor grupuri de indivizi, s-au dedus și formulat mai apoi principiile didactice, scopuri și obiective, care permit instrumentarea educației, mai precis a unei ramuri a acesteia-pedagogia.

Omul este un” animal” social și sociabil. Prin educație, el își poate controla instinctele, va dobândi un anumit comportament social și i se vor deschide noi orizonturi spre cunoaștere.

Evident, modul de transpunere a procesului de educație în practică este foarte important. Latura socială a fenomenului educațional a ridicat și continuă să ridice probleme.

Astfel, unii psihologi nu sunt de acord cu instituționalizarea educației.

Totuși, progresul societății noastre, acest boom economic, științific și cultural nu s-ar fi putut realiza fără o educație prealabilă.

Cu cât o țară dispune de resurse umane mai valoroase din punct de vedere intelectual, cu atât va fi mai predispusă la o dezvoltare durabilă, pe mai multe paliere.

Această modelare, încă din cea mai fragedă pruncie a plăpânderilor și vulnerabilelor ființe umane, joacă un rol important pentru viitorul oricărei țări iar extrapolând, chiar al planetei Terra.

Din acești mici omuleți vor răsări inginerii, economiștii, artiștii de mâine. Această abordare a problemei, a contactului delicat ce se realizează între dascăli și elevii lor e interesantă a fi urmărită.

La începuturile educației ca știință, respectiv în cazul pedagogiei, adeseori erau preferate metode primitive pentru a stimula procesul educațional. De asemenea, empirismul avea un cuvânt greu de spus.

După anul 2000 însă, procesul educațional este marcat de aceasta „învățare a învățării”. Formarea specialiștilor din

acest delicat domeniu al educației, al pedagogiei ca știință, este deosebit de grea.

O răspundere foarte mare cade pe umerii dascălilor și pedagogilor, efectele negative ale carențelor pedagogice ale acestora putând avea repercursiuni ulterioare asupra psihicului și comportamentului subiecților lor.

Un rol deosebit în educație îl ocupă studiul psihologic al ființei umane. Trebuie studiată în prealabil capacitatea de învățare a elevilor funcție de vârstă, sex sau alte considerente pentru a putea alcătui un program educativ corespunzător.

O părere personală ar fi aceea că nu este suficientă o prezentare în manualele școlare a cât mai multor informații, pe considerentul posibilității alegerii. Pedagogia americană sau cea din țările europene nordice par a fi un model evoluat.

De asemenea, interconectarea mai multor științe poate duce la studii dintre cele mai complexe, care deschid noi orizonturi spre cunoaștere, adaptate cerințelor tot mai exigente ale mediului științific.

Impunerea unor materii de studiu poate conduce adeseori la dezvoltarea unei aversiuni față de școală, materie sau profesor. Aceste impedimente dispar, se pare, atunci când materiile sunt alese de către elev, rolul profesorului fiind nu de a impune sau implementa la modul forțat teoriile personale ale autorilor de manuale consacrați și de a purta discuții cu elevii sau studenții pe marginea bibliografiei prestabilite, cu posibilități de argumentare pro și contra.

Poate de aceea unele țări vest europene și nu numai, se bucură de atât succes iar altele mai puțin.

Când se dorește schimbarea, e bine să se înceapă cu schimbarea mentalității, care este un proces foarte dificil, ce se parcurge pe durata mai multor generații.

De aici decurg și celelalte evoluții pozitive. Nu se pot clădi economii dezvoltate având ca piloni corupția, ignoranța sau rea-voința.

Aici trebuie să intervină educația, în modelarea motivațională pozitivă a factorului uman.

Rolul motivației în pattern-ul liderului politic din secolul al XX-lea

Abordarea liderului politic din perspectiva psiho-socio-politică, constituie o provocare pentru analiza personalităților și a comportamentelor umane într-un mod cât mai apropiat de realitate. Istoria contemporană, apreciază istoricul Jacques de Launay, începe din anul 1776, anul Declarației de Independență a S. U. A.

El arată că egalitatea între oameni s-a realizat într-un proces cu trei etape: egalitatea politică (dobândită prin Revoluția Franceză din 1789), egalitatea economică (dobândită prin Revoluția din 1848) și egalitatea socială (apărută după Revoluția din 1917 din Rusia).

Astfel, de Launay apreciază că în zona politicului suntem la începutul unei noi ere evolutive, în care oamenii politici au speculat ocaziile favorabile și, cu ajutorul charismei personale și a prizei la public, și-au asigurat succesul.

Motivația a jucat și continuă să joace un rol definitoriu în activitatea și comportamentul liderilor politici ai secolului XX.

Se observă lesne că lipsurile materiale și implicit,

dorința de reușită și-au pus amprenta în mod distinctiv asupra evoluțiilor pe scena politică a unor mari personalități ca Adolf Hitler, Karl Marx, Iosiv Visarionovici Stalin, Charles de Gaulle sau Benito Musollini.

Din biografia lui **Karl Marx** poate fi extrasă o grilă categorială aplicabilă pattern-ului liderilor politici de secol XX. Este elocvent în privința lipsurilor și sărăciei felul în care Marx și familia sa au fost nevoiți să trăiască.

Născut evreu, numele lui Marx este o deformație de la Mardochee, simbolul rezistenței evreiești. Provenind dintr-o familie de intelectuali (tatăl său era avocat, iar bunicii săi erau rabini), Marx se angajează cu putere în politică și își susține teoriile cu pasiune.

Nereușind să înceapă o carieră universitară, își încearcă norocul în ziaristică, dar este nevoit să părăsească Germania pentru Franța, stabilindu-se la Paris, ca urmare a cenzurii drastice la care este supus ca redactor la Rheinische Zeitung.

De aici nenorocirile se țin lanț pentru familia Marx. Expulzați și din Paris, soțul și soția, împreună cu copiii lor, vor avea diferite adrese în Bruxelles și Londra.

Marx era exagerat în toate, nu ținea seama de morala vremii iar dorința de a hotărî în numele semenilor săi avea pentru el o prioritate absolută.

Se spune că gândea mai repede decât putea să scrie, de unde și ștersăturile și prescurtările sale indescifrabile. Disciplina nu era punctul său forte, având un regim alimentar aberant, mâncând orice, oriunde și la orice oră. În perioadele favorabile, mânca mult și prefera mâncăruri foarte condimentate, iar în anii de cumpănă ai vieții mânca doar frugal.

Având un dinamism ieșit din comun și o putere de muncă extraordinară, Marx lucrează timp de 30 de ani la lucrarea sa de bază „Capitalul”. El nu ar fi putut să-și ducă

la bun sfârșit munca fără ajutorul dezinteresat al bunului său prieten, Friedrich Engels, spunând în glumă că niciodată „Capitalul” n-o să-i aducă banii cheltuiți pe tutunul pe care l-a fumat scriindu-l.

Neavând un serviciu stabil, Marx nu prea avea „capital” pentru mâncare sau doctor, pentru a ieși din dificultăți financiare făcând împrumuturi, chiar și de la dușmanii săi.

Își vede împlinit totuși visul, după crearea Internaționalei I, în care joacă un rol crucial. Cele trei fiice ale sale au urmat exemplul tatălui, urmând calea socialismului. Acest lucru ne duce cu gândul la începuturile unei religii, la Iisus și la apostolii săi care mor pentru cauză.

La fel ca și Iisus și Einstein, Marx este unul din cei trei evrei care au revoluționat în cel mai înalt grad omenirea, având parcă o convingere mesianică, pe care atâția din coreligionarii săi o au dintr-un fel de atavism definitiv.

Un alt exemplu elocvent îl constituie **Adolf Hitler**. Asemeni lui Marx, a avut o copilărie nefericită, la fel ca Stalin, un tată cu înclinații spre violență, personalitatea sa începând să se afirme pe la 12 ani, când, deși tatăl său dorea să îl vadă funcționar, el înclină spre pictură. Își face studiile cu greu, fiind un elev mediocru, ceea ce pare a fi o caracteristică generală a liderilor politici din secolul XX.

Trăindu-și viața pe cont propriu, fără prea mari ajutoare materiale din partea rudelor și familiei, tânărul Hitler, respins de la Academia de Belle Arte din Viena, studiază moravurile și îi observă pe parlamentari, socialiști, evrei, slavi și catolici.

Prietenul său, Kubizek, îl descrie ca fiind de o consecvență uimitoare, neputând fi influențat de nimeni și nimic în ideile sale. Luptă în primul război mondial și ajunge la gradul de caporal în armata bavareză.

Bun soldat, decorat și citat pe ordinul de zi de mai

multe ori, Hitler își găsește adevărata vocație în postura de agitator politic, arta oratorică fiind, de asemenea, o trasătură comună liderilor politici de secol XX și nu numai.

Intrat în Partidul Muncitoresc German, la 1 ianuarie 1920, realizează că are talent oratoric, fiind capabil să antreneze masele, după un violent rechizitoriu în fața a peste 100 de oameni.

Făcându-și prieteni și relații în înalta burghezie, este captivat de ideile scriitorului rasist Dietrich Eckart. În D. A. P. (Partidul Muncitoresc German), își recrutează un stat major, care îi cuprindea, printre alții, pe Hess și Goering.

Ținând foarte multe adunări la Munchen și-n suburbii, Hitler își dă seama că are priză la public, iar ideile sale naționaliste se pare că ofereau perspective favorabile poporului german, care nu putea să uite rușinoasa înfrângere a Germaniei după Primul Război Mondial, ce a culminat cu Dictatul de la Versailles.

Se poate observa cum liderii optimiști îi atrag pe subordonații deprimăți în preajma lor, exploatându-le temerile și anxietățile.

Realizând că oamenii vor să fie conduși, Hitler, posedând o vocație de lider, ține cont de tendințele dominante ale oamenilor: căutarea dreptății, atașamentul față de pământ și patrie, nevoia de uniformitate și refugierea în supunere.

Ideile sale le regăsim și în discursul lui Stalin, de altfel. Ajuns la putere în urma unor alianțe, mai apoi distruse, previzionează destul de bine reacțiile umane și cursul viitor al evenimentelor.

Fiind miop, se pare că era o fire introvertita. A fost atins de maladia Parkinson, declinul personalității sale se accentuează și determină sinuciderea sa, pe 30 aprilie 1945.

Provenind dintr-o familie de țărani, **Stalin** nu are veleități deosebite până la data intrării în seminarul din

Tiflis. Autodidact, citește multe cărți interzise dintre lucrările lui Gogol, Cehov, Hugo sau Darwin.

Va fi ulterior exmatriculat, dar în acest seminar îmbrățișează ideile comuniste revoluționare, organizând greve și îndemnând la revoluție.

Arestat și deportat în Siberia timp de un an, la întoarcerea în Tiflis ia numele conspirativ de Koba (neîmblânzitul) și se situează de partea lui Lenin, care reprezenta tendința cea mai dură a comunismului.

Între 28 și 35 de ani, Koba e adevăratul conducător al revoluției din Rusia. Arestat și deportat din nou în Siberia, pregătește noi acțiuni subversive.

La îndemnul lui Lenin, scrie o serie de articole semnate cu pseudonimul Koba Stalin (Neîmblânzitul de oțel).

După moartea lui Lenin, caută să-și îndepărteze concurentul (pe Leon Troțki), reușind acest lucru pe 21 august 1940 la Mexico City.

Ajuns la putere printr-un complex de împrejurări bine speculate, nu mai ține seama de tendințele și caracteristicile poporului care îl susținea și începe nebunia persecuției, care ia proporții apocaliptice.

Îi expulzează de la conducere pe evrei și nu are încredere decât în șeful poliției secrete, Beria. În timpul războiului, le expune generalilor săi planuri bazate pe o cunoaștere excepțională a tuturor aspectelor implicate: economice, politice și militare.

Caracter sangvinic, avea atât calități excepționale cât și defecte pe măsura calităților. Frica este un element demn de luat în seamă, pentru că liderul dă siguranță, recomfortează, calmează, dar și speculează această frică.

Orice om se teme de moarte, iar pentru a scăpa de această angoasă, el se refugiază în prietenie, religie, confort, avere, snobism, integrându-se în același timp în

grupuri, cercuri sau uniforme.

Greșeala lui Stalin se pare că a provenit nu numai din necorelarea cu dorințele și aspirațiile poporului său ci și cu faptul că, odată ajuns la putere, a provocat groază în jurul său prin persecuțiile și execuțiile pe care le ordona.

Generalul **Charles de Gaulle** era fiul unui profesor care a fost nevoit să renunțe la cariera de ofițer. Se naște într-o țară marcată de înfrângerea suferită în 1870. Familia este săracă iar părinții sunt foarte severi.

Este influențat de părintele iezuit Auguste Butin, care-i predă istoria, preluându-i ideile naționaliste. Luptând în primul război mondial, este rănit de trei ori și este prizonier de război timp de aproape trei ani.

Prin această detenție, la o vârstă când spiritul său este deschis influențelor exterioare, de Gaulle nu găsește energie decât în propria sa voință de acțiune.

Predă istoria militară la Saint Cyr, unde a studiat și Napoleon Bonaparte. Publică prima sa carte, iar între 35 și 42 de ani, stimulat de o ambiție debordantă, atinge randamentul maxim. Caracter dur, inflexibil, este împiedicat în reușita sa militară tocmai de nonconformismul său. Atașat pe lângă Secretariatul General al Consiliului Superior al Apărării Naționale, accede la putere, alăturându-se lui Petain în 1925.

Trăind încă din copilărie total izolat, ajunge la putere pe căi ocolite, la 49 de ani. Perseverent, pasionat, nedispus la a face concesii, dovedește a avea o inteligență nativă, perspective foarte largi și o voință foarte puternică, expresia unei violențe interioare.

Lipsit de emotivitate, De Gaulle n-a înțeles în mod real aspirațiile concetățenilor săi, pe care avea ambiția să-i adune în jurul său. A devenit sclavul unei pasiuni exagerate (ca metodă de guvernare și ca sistem personalizat), care l-a condus în cele din urmă la eșecul pe plan personal cât și pe

plan politic în 1965.

Își admira tatăl, căruia vrea să-i semene, ca mai apoi să-l întrecă. Ulterior, modelul său devine mareșalul Petain, căruia în prima faza vrea să-i semene, pentru ca, ulterior, să-și dorescă a-l depăși. Sfârșește însă prin a-l distruge.

Ce au în comun acești oameni de stat? Dotați cu o formă fizică și psihică bună, observăm că ei și-au exercitat vocația de a-i conduce pe alții, susținuți de o motivație puternică, construind proiecte mari, dar fără a fi exagerați ca vizionari, uzând în mare măsură de publicitate și charismă personală. Au avut prieteni buni și colaboratori excelenți, dar n-au avut nici o ezitare când a fost nevoie să-i schimbe, din (sau chiar fără) rațiuni de stat, determinați fiind de motivația de a ajunge în vârful piramidei .

Majoritatea acestor lideri au provenit din familii modeste, dorind să se ridice pe scara socială, investind pentru acest lucru studiu personal, dar speculând foarte bine toate oportunitățile care le-au ieșit în cale, cunoscând foarte bine caracterele și comportamentele umane și profitând de slăbiciunile specifice. S-au identificat cu cauza pe care au slujit-o, au fost moderați, prezenți și direct implicați în problemele economice, sociale și politice ale țărilor lor, până la un punct, fără a uita însă trecutul.

S-au dăruit cu totul misiunii lor iar grandoarea obținută părănd să merite acest preț.

Quo Vadis

Trăim într-un secol zbuciumat, în care omului îi este foarte greu, adeseori chiar imposibil să se regăsească pe sine însuși. Viața se desfășoară într-un ritm foarte alert iar percepția materialistă a lumii are un efect negativ pe termen lung asupra comportamentului uman.

Preocupat de grija zilei de mâine, omul își neglijează sentimentele, trăirile, idealurile, pentru a le înlocui cu trivialele gânduri, meschine și mici de multe ori.

Pe undeva, această atitudine ar avea o anumită motivație.

Un echilibru între abordarea îndreptată spre materie și spre ideal este de dorit. Această armonie, care adesea ni se pare doar o utopie, poate duce însă la o dedublare a personalității umane.

Ca o părere personală, dominanța doar a uneia din modurile de viață mai sus amintite nu duce, în final, la o viață armonioasă.

Ca o rezultată, necazurile, lipsurile, înșelarea sentimentelor își pun amprenta în mod negativ asupra comportamentelor umane, transformându-le personalitatea și dobândind răutate, invidie, rea voință etc” atribute care nu ar trebui în mod normal să predominie.

Dacă spunem cuiva că suntem fericiți și că toate ne

merg din plin, în majoritatea cazurilor, vom fi pizmuiți sau ni se va dori ca ceva negativ să schimbe acesastă stare de fapt pentru

La fel se pune problema și în cazul prietenilor, care, dacă ești diferit față de ei, în sensul că valorile tale morale sunt la un nivel mai ridicat decât al lor, nu cauă decât să te coboare la nivelul lor.

Acest lucru se întâmplă pentru că ar exista astfel o contradicție flagrantă între cele două moduri de viață iar gândul că cineva este superior propriei persoane este greu de acceptat (vezi cazul fumătorilor sau al băutorilor).

Emile Durckheim, în cartea sa, „Sinuciderea”, abordează acest subiect delicat, analizând componenta umană a fenomenului. Dar poate că nu numai cunoașterea tipologiei sinuciderii și a sinucigașilor sau alcătuirea de statistici este un lucru bun .

Dacă cineva dorește într-adevăr binele cuiva, atunci ar trebui să caute să ajute oamenii, să-i înțeleagă, să le fie apropiați la nevoie, în lupta cu depresia și alți factori declanșatori pentru a nu se ajunge la asemenea acte disperate și dramatice.

Este interesant de studiat comportamentul și modul de gândire și de abordare a realității de către categorii aparte de persoane. Cum ar fi cazul ucigașilor în serie, al nebunilor sau al sinucigașilor, atât de dramatici în acțiunile lor.

Ce îi determină pe aceștia să se comporte așa cum o fac? Fiecare individ este unic și irepetabil, asemeni fulgilor de nea, iar o abordare globală, socială, mai ales a acestor categorii enunțate mai sus, nu găsește soluții viabile pentru problemele lor.

Evident ca într-o societate este normal să existe reguli de conduită, anumite generalizări și abstractizări dar este imperios necesar să se pună accent pe individ.

Semnificativă este, de exemplu, situația din Japonia,

unde capitalismul dur a dus la o modificare a personalității oamenilor, transformându-i în niște automate, cu un devotament fanatic față de firma angajatoare, față de patrie, etc. dus până la extreme.

Doar acum, când se pare că societatea japoneză, prin factorul său uman care o compune, întâmpină probleme grave, se încearcă a se pune accentul și pe individ, neglijat până acum.

Totul depinde în final de noi înșine, pentru că ne stă în putință într-adevăr să facem o lume mai bună iar prin voință să ajungem la armonia primordială.

Fifty shades of gray sau Nihil sine Deo? O paralelă între „Psihologie și sexualitate la mari contemporani” de Jacques de Launay și „Inima pădurii” de Adrian Cowell

Începuturile căutărilor umane spre înțelegerea sensului vieții se pierd în negura vremurilor și se împletesc practic cu istoria umanității.

Cu toate acestea însă, există și factori care se interpun și care influențează alegerile care țin de partea spirituală a vieții.

Nu întotdeauna însă suntem conștienți de influențele externe care ne afectează atât în plan emoțional cât și în plan spiritual. Și totuși, acest lucru se întâmplă sub ochii noștri.

Multitudinea religiilor terrene au foarte multe similitudini, cele mai vechi influențându-le și fiind modele pentru cele mai noi.

De remarcat sunt o serie de scenarii și idei care se regăsesc în principalele religii ale lumii: creștinismul, islamismul, budismul, zoroastrismul, în mozaism sau hinduism.

Potopul, Geneza, mântuirea, sunt doar câteva din

ideile ce se regăsesc în aceste religii, unele monoteiste, altele nu.

Religia, din punct de vedere sociologic, este un fenomen pozitiv, prin care omul poate dobândi liniște sufletească, fericire și implicit armonie, iar aplicând preceptele religiei, oricare ar fi ea, tindem să devenim, practic, cea mai bună versiune a noastră din punct de vedere social și moral, să ne transformăm în supra-oameni, filosofic vorbind.

De remarcat sunt însă și ororile comise în numele religiei, reversul medaliei. (războaie fratricide între protestanți și catolici, cruciadele, vânătoria de „vrăjitoare” din timpul Inchiziției, etc.)

Cele zece porunci din creștinism (Decalogul) reprezintă chintesența acestei religii, fiind reguli sociale și morale, prin care indivizii și comunitățile pot fi modelați și/sau ținuți sub control.

Dar atunci când maniheismul devine predominant, intervin alte rapoarte care dau naștere unor situații conflictuale.

Din dorința de a propovădui tuturor ideile creștinismului, a luat naștere misionariatul. Având în vedere bucuria revelației (re) descoperirii Divinității, este de înțeles împărtășirea acesteia familiei, prietenilor, dar mai ales străinilor.

Prima carte aflată în discuție aici, „Inima pădurii”, descrie expediția „Centro” a cărei inițiatori au fost frații Villas-Boas, având ca scop „protecția și pacificarea băștinașilor” și „valorificarea pădurilor”.

Autorul s-a alăturat acestei expediții, făcând la rândul său ceea ce au făcut cei mai mulți exploratori încercați, misionari fanatici sau aventurieri înveterați. care s-au avântat în adâncurile Matto Grosso, urmând parcursul râului Xingu și având scopuri/obiective dintre cele mai diverse:

căutarea Atlantidei, goana după aur și diamante sau misionariatul.

Descoperă însă o lume fascinantă, nealterată de lumea civilizată, care subzistă prin ceea ce o face unică, viața în jungla amazoniană.

Toate bune și frumoase până aici, dar impunerea ideilor și credințelor proprii în detrimentul altora, constituie practic un abuz.

Nu mai vorbim de faptul că anumite populații (civilizații) izolate, care au un sistem de valori total diferit de al omului civilizată, este posibil să nu fie cei mai potriviți subiecți pentru misionariat.

Fiind o religie relativ tânără, creștinismul a preluat multe elemente din alte religii precursore apariției sale.

A preluat este cheia de boltă a înțelegerii mecanismului dezvoltării religiei creștine. A preluat, nu a **distrus**.

Nu la fel se pune problema în cazul misionariatului. În foarte multe cazuri au fost modificate/distruse însă, din păcate, religii și culturi mult mai vechi decât creștinismul.

Atunci când misionarii au ca precepte „Avem dreptate!”, „Suntem datori să predicăm!” sau „Cauza noastră este cauza lui Dumnezeu”, lucrurile se schimbă radical.

Bigotismul misionar „aleargă” după succes, folosind o metodă asemănătoare capitalismului.

Comitetele de misionari sunt obligate să înainteze rapoarte de genul: au fost construite „n” case confortabile, au fost botezate atâtea suflete de „păgâni”, au fost efectuate atâtea îmbunătățiri, etc. . .

Sună cunoscut?

În cazul expediției din jungla amazoniană, membrii acesteia au experimentat pe pielea lor ceea ce numeroși călători au afirmat anterior despre viața în junglă.

Respectiv faptul că facultățile mintale ale oamenilor

tind să slăbească. Este practic o „boală a junglei” care „întunecă” funcțiile cerebrale, dar în același timp ascute simțurile.

A călători pentru a vâna, a vâna pentru a trăi, devine practic un mod de viață pentru băștinași. Astfel, pentru exploratorii aflați de multă vreme în junglă, râurile existau pentru a fi străbătute cu canoele, existau pentru a bea apă din ele și pentru a te spăla în apa lor. „Civilizados” nici nu mai realizau că ar putea alcătui o priveliște pentru a fi admirată.

Gândirea omului civilizată capătă treptat trăsăturile funcționale ale unui animal de pradă.

Unele lucruri nu sunt nici prea comode nici prea plăcute, dar constituie o existență care nu necesită efort.

Iar această boală a junglei îl apropie pe omul civilizată de băștinaș. Deosebirea dintre indigeni și omul civilizată nu constă practic în cele trei milenii care-l despart pe omul primitiv de cel modern, ci în prăpastia dintre omul care trăiește în junglă și cel care trăiește în lumea civilizată.

Ei co-există pe același palier temporal, dar aceste moduri de existență determină două concepții despre viață care sunt greu de conciliat.

Astfel că misionarii s-au lovit practic de un zid în jungla amazoniană. Claudio Villas-Boas afirma chiar că „băștinașul nu are nimic pozitiv din punct de vedere al omului civilizată, nu are ambiție, nu are dorința de a-și face rezerve.”

El se lasă în voia universului său și nu luptă împotriva lui. Și asta pentru că jungla îi procură toate cele necesare vieții iar bogăția este un concept care nu se regăsește în cultura indigenilor căci tot ce posedă unul poate să fie posedat de oricare dintre ei.

Timpu, pentru băștinași, este lipsit de sens într-o lume care se perpetuează prin ea însăși. De asemenea, distanța

este un concept relativ în junglă, fiind greu de apreciat. Cheia întregii probleme este că indigenii trăiesc pentru existența în sine.

Așa se face că misionarii, deși bine intenționați din punctul lor de vedere, au schimbat treptat oamenii junglei. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie faptul că având grijă de un părinte bătrân îi asigură băștinașului propria sa bătrânețe.

Dar odată cu intervenția lumii civilizate, când știe că vor avea grijă de el misionarii, nu-și mai îndeplinește îndatoririle, pierzându-și simțul răspunderii.

Acest lucru converge spre destrămarea orânduirii sociale a băștinașilor, ducând la decăderea moravurilor lor.

Lumea indigenilor se prăbușește, neînțelegând greutățile ce li se ivesc în cale, iar lipsa mijloacelor prin care să le înfrânga îi aduce la disperare.

Oamenii care trebuie să îi salveze pe băștinași, poartă în ei forța împotriva căreia luptă. Puterea dizolvată a idealismului agresiv.

Pentru o abordare pozitivă pe termen lung și o îmbunătățire a vieții indigenilor, exploratorii trebuie să introducă în viața indigenilor doar acele îmbunătățiri pe care observă că le doresc băștinașii înșiși. Pare că tocmai lipsa unui scop prestabilit ar putea fi cheia apropierei față de băștinași, care nu au aproape niciodată scopuri precise și urăsc spiritul de organizare.

Pentru băștinași „boala junglei” este unica filosofie corespunzătoare mediului lor înconjurător. Expediția „Centro” (1957-1958) a reușit să încetinească cu o fracțiune de timp procesul stingerii băștinașilor, culegând mai multe date și întărind prietenii, creând astfel o temelie mai solidă pentru expediții viitoare.

Conducătorul expediției, Claudio Villas-Boas a declarat simplu, „Peste cincizeci de ani, civilizația se va

extinde și la acești oameni. Ei vor fi osândiți la pieirea totală. Dacă am izbutit să aducem acum pacea în viața lor și să-i pregătim pentru lovitura care-i așteaptă, poate că am putea să le dăm o doză infimizezabilă de șansă la supraviețuire. Dar dacă acest lucru nu-i cu putință, chiar dacă-și trăiesc ultimii lor ani, se cuvine oare din această pricină să depunem armele?”

Trist și frumos în același timp.

Așa este și în viață. Nu știm dacă vom avea succes sau nu, dar de aceea, trebuie să mergem spre înainte, chiar dacă drumul nu este întotdeauna în sus.

Acest lucru este valabil tuturor oamenilor, dar o anumită categorie de oameni fac notă distinctă față de marea masă. Și aceea sunt liderii, care, prin calitățile lor native, dublate de o muncă asiduă de autoperfecționare, pot conduce oamenii uneori spre obiective pozitive, alteori doar spre o cale distructivă.

Aici intervin sociologia și psihologia, care ajută la mai buna înțelegere și soluționare a problemelor societății în general și a individului în particular.

Psihologul francez Jacques de Launay în cartea sa „Psihologie și sexualitate la marii contemporani”, vine în sprijinul teoriei sale despre abordarea socio-umana a individului, adoptând ideea de intercondiționalitate a științelor. Astfel, cere opinia unor specialiști din domeniile diferite ale științei, privind evoluția și viitorul rasei umane.

De Launay apreciază că istoria contemporană începe în anul 1776, data Declarației de Independență a S. U. A. Se pare că egalitatea între oameni s-a realizat într-un proces cu trei etape: egalitatea politică (Revoluția franceză din 1789), egalitatea economică (Revoluția de la 1848) și egalitatea socială (Revoluția de la 1917 din Rusia).

Suntem la începutul unei noi perioade de evoluție, dar istoria omenirii își va urma cursul.

Biologul Victor van Straelen apreciază în urma unor observații îndelungate că civilizațiile evoluează pe o axă SE-NV, atât pe termen lung cât și pe termen scurt. Evoluția este vizibilă atât în regnul animal cât și în regnul vegetal, tot pe aceleași coordonate.

Antropologul iezuit Teilhard de Chardin apreciază că o atitudine statică este dăunătoare pe termen lung și plusează în acest sens, afirmând că religia creștina ar trebui să-și extindă aria de acoperire.

Pe de altă parte, se observă o opoziție tot mai evidentă a religiei față de curentul evoluționist și de progresul tehnic. Omul trebuie să se dezvolte în permanență și să se adapteze evoluției științei, tehnicii și spiritualității.

Din punct de vedere psihologic, este propovăduit triumful tăriei morale asupra suferințelor fizice. Filosofia pune în prim plan cunoașterea de sine. Împreună, aceste deziderate conlucrează la atingerea stării de armonie și la fericire ca ultim obiectiv final.

De asemenea, sănătatea fizică are un cuvânt greu de spus în luarea deciziilor. Vocația șefului este să conducă oamenii, ținând cont de calitățile sale native și descoperind punctele comune ale subiecților săi: căutarea dreptății, atașamentul față de pământ (patrie), nevoia de uniformitate și refugierea în supunere.

Pentru a fi un bun conducător, liderul trebuie să speculeze aceste caracteristici și instincte atavice pe care rasa umană le posedă.

De asemenea, s-a observat că succesul marilor conducători a venit ca urmare a bunei previzionări a reacțiilor umane și a cursului evenimentelor.

Nu în ultimul rând, liderii marcantți speculează înclinația oamenilor spre simpatie. Se poate vedea cum conducătorii veseli și optimiști îi atrag pe subordonații deprimați în jurul lor, exploatându-le spaima și temerile.

Simțurile joacă un rol hotărâtor în succesul conducătorilor. În cazul percepției auditive, s-au observat influențele pozitive ale muzicii. Tipul acesteia este selectat în funcție de temperament, evoluând odată cu vârsta.

Înclinațiile spre armonie manifestate de Napoleon Bonaparte și Vladimir Ilici Ulianov (Lenin) sunt frapante. Se pare, de asemenea, că mulți oameni de stat contemporani au fost miopi.

Succesul acestora ar putea fi explicat prin faptul că reducerea câmpului de percepție este propice concentrării intelectuale.

O altă constatare instructivă ar fi faptul că popoarele preferă culori diferite: francezii albastrul, germanii verdele, englezii roșul, spaniolii auriul, etc.

Este semnificativă repulsia manifestată de Adolf Hitler pentru albastru (culoarea puterilor marine) sau a generalului Charles de Gaulle pentru verde (culoarea pădurilor și a armatelor germane).

Sintetizând aceste informații, îl putem cita pe Iosip Broz Tito, care spunea că „oamenii fac istoria numai dacă înțeleg nevoile și aspirațiile unui popor și fac parte cu adevărat din acesta.”. Dacă un om se rupe de poporul său, dacă se lasă ridicat pe un pedestal, el nu va reuși decât să inspire teama sau ura.

Conducătorul trebuie să reprezinte voința și conștiința poporului la un moment dat. Leaderul va lua decizii, care-i caracterizează temperamentul. Definirea și clasificarea caracterelor au stat în atenția multor savanți încă din antichitate.

Rene Le Lenne și discipolii săi au reținut opt caractere (cu unele subdiviziuni): coleric, pasional, sentimental, nervos, sangvinic, flegmatic, amorf și apatic.

Aceste caractere și comportamente pot fi modificate și de cauze exterioare: un accident, o boală, etc. De asemenea,

calitățile înnăscute, ale caracterului, se împletesc cu cele dobândite.

Alfred Carrard, prin introducerea noțiunii de psihotehnică, vine cu soluții practice pentru selectarea personalului, pentru orientarea profesională sau universitară.

Adeptii acestui concept merg pe ideea de a plasa omul potrivit la locul potrivit. Spre a putea înțelege mai bine comportamentul uman, este importantă clasificarea lui Jung, care împarte omenirea în două mari categorii: introvertiții, care-și promovează propriile lor idei într-o manieră destul de tenace și autoritară și extrovertiții, care sintetizează gândurile altora și ale lor într-o rețetă proprie, de success.

O altă delimitare o face relația între grupele sanguine și temperament. S-a observat chiar modificarea temperamentului după transfuzii sanguine.

Leone Bourdel întocmește o altă clasificare a temperamentelor.

Astfel, temperamentul armonic preferă munții și locurile sălbatice, are obsesii afective, simțul datoriei, fiind mistici cu înclinații spre frumos și libertate. Posedă grupa A de sânge.

Temperamentul melodic preferă fluvii, coaste, trafic. Are un puternic simț al libertății, al solidarității și al datoriei. Este un aventurier din punct de vedere al relațiilor, slab familist. Resimte o puternică teamă de singurătate. Este o persoană deschisă cu persoanele străine datorită caracterului său sociabil. Își respectă personalitatea. Posedă grupa 0 de sânge.

Temperamentul ritmic preferă câmpiile și platourile. Iubește confortul și perfecționările tehnice în gospodărie. Este familist, manifestând un interes redus pentru femei. Are nevoie de mai multe activități pentru a fi fericit. De asemenea, are foarte dezvoltat simțul religios. De multe ori tinde spre fatalism. Posedă grupa B de sânge.

În general, în Europa estică predomină grupa B de sânge, iar în Orientul apropiat și Balcani, grupa AB. Se mai poate observa, mergând pe filiera sanguină, existența conflictelor între popoarele cu grupa B și popoarele cu grupa A de sânge.

Se apreciază că temperamentul evoluează în cicluri de șapte ani.

Revenind la conducători, comunicarea între leader și poporul său poate fi bună sau mai puțin bună, dar, independent de această situație, leaderul trebuie să conducă.

Propaganda, discursurile publice, mass-media, ușurează succesul liderilor. Comunicarea între cei doi actanți (leaderul și poporul său) se stabilește în urma unei situații excepționale care a intervenit fie în viața leaderului, fie în cadrul societății din care provine.

Prin calitățile lor înnăscute sau dobândite, succesul liderului prinde contur. S-a constatat că frica e foarte prezentă în cadrul societății. Aici intervine leaderul, care insuflă siguranță, îndrumă, recomfortează și calmează.

De asemenea, speculează frica mulțimilor, canalizând acțiunile societății pe fâgașul dorit de el. Una din cele mai răspândite frici este frica de moarte. Pentru a scăpa de această angoasă, omul se refugiază în prietenie, religie, confort, avere, se integrează în cercuri, grupuri sau uniforme.

Supus presiunii psihice, oamenii, în mod natural, caută protecția unui șef. Când frica dispare, însă, apare fenomenul de respingere a șefului.

În anumite circumstanțe, există pericolul de a se croniciza teama și de a se instala teroarea.

În ultimii ani, psihosomatica are tot mai mulți adepți. Prin interconținționarea științelor, legătura dintre trup și suflet poate fi studiată cu acribie, pentru rezultate concludente, cu aplicabilitate practică.

Dr. Alexis Carell definește trei legi care guvernează

condiția umană: conservarea vieții, răspândirea rasei, dezvoltarea spirituală.

Aceste legi nu sunt legi concrete și științifice, nu pot fi demonstrate matematic, sunt mai degrabă din sfera comportamentală umană, decurgând din analiza complexă a activității oamenilor.

Din punct de vedere istoric, evoluția umană trebuie privită în cheia acestor trei legi fundamentale.

Concluzionând, se poate observa dualitatea organizării societății umane, împărțite în conducători și conduși, niciodată egali.

Trebuie să existe o sinergie, o simbioză a idealurilor ambilor actanți, pentru binele comun. Superioritatea este un concept relativ. Nimeni nu este perfect și nu stăpânește toate domeniile.

De aceea, o privire de ansamblu, cu obiective privind bunăstarea globală și individuală, este de dorit, în detrimentul luptei pentru putere.

Ca forme de organizare socială, monarhia, comunismul sau capitalismul au limitele lor, părăd adeseori perimate și neaducând soluții viabile pe termen lung.

O formă nouă de organizare poate ar soluționa obstacolele de până acum?

Rămâne de văzut, iar acest lucru va cădea în sarcina generațiilor viitoare, (mai) adaptate vieții moderne.

Omul, scop sau mijloc?

Din analiza teoriei piramidei lui Maslow se desprinde ideea nevoilor umane, clasificate în patru mari categorii, aceea a nevoilor naturale, fiziologice (hrană, apă, adăpost), nevoi de securitate, aceea a nevoilor sociale (apartenență, stimă) și cea legată de aspecte psihologice (autorealizare).

Primele două categorii sunt esențiale, pe când următoarele două sunt mai complexe, uneori mai greu de atins. Din perspectiva primelor două aspecte, omul poate fi privit ca un mijloc (din punct de vedere personal).

Dacă acceptăm ideea existenței unui Creator, a unei forme superioare de Energie (indiferent de religia în care se manifestă această credință), suntem puși în fața aspectului raționalității creației sale.

Privit prin prisma unui observator neutru, omul ar putea fi catalogat ca o ființă superioară pe scara creativ-evolutivă, un „animal” mai evoluat în comparație cu alte ființe vii.

Dacă luăm în considerare apariția omului în urma unui experiment extraterestru, prin hibridări încrucișate sau dimpotrivă, dacă acceptăm ideea evoluționistă concepută de Charles Darwin în secolul XVIII, putem ajunge la o concluzie asemănătoare.

În ambele cazuri, trebuie să admitem faptul că aceste

ființe-oamenii-nu au rămas dependente doar de nevoile fiziologice, primare, ci au evoluat din punct de vedere al capacității intelectuale.

Prin efort continuu, și-a îmbunătățit traiul, iar cu timpul, dorința de a cunoște ia amploare, descoperirile științifice propulsându-l pe scara evoluției.

Facem parte din Universul infinit, o mică planetă din Sistemul Solar. În urma descoperirilor științifice, omul a avut tendința de a se substitui Creatorului, considerându-se mult timp singura ființă inteligentă a Universului, considerând chiar că Pământul este centrul Universului iar Soarele se rotește în jurul lui.

Dacă în secolele XV–XVI această confuzie era făcută prin interferența cu învățăturile Bisericii sau din neștiință, mulți dintre contemporanii noștrii, deși cunosc adevărul științific al alcătuirii Sistemului Solar, încă apreciază că suntem singurele ființe inteligente din Univers sau cel puțin superioare altor forme de viață extraterestră.

Fiind o ființă socială, luat în parte, individul nu prezintă un pericol iminent pentru societate și pentru natură, dar, prin asociere cu alți indivizi integrați în diferite organizații, poate influența sau schimba cursul istoriei, al naturii, în sens pozitiv sau negativ.

Este un paradox faptul că marii creatori și savanți sunt analizați de critici din punct de vedere uman și social, căutându-le slăbiciuni sau pasiuni pentru a-i coborî la nivelul oamenilor obișnuiți.

Dacă Charles Darwin a introdus teoria evoluționismului în secolul XIX, anterior acestei teorii a fost folosită teoria creaționista. Doctrina contradictorii prin prisma originii (divine sau nu) omului ambele ne conduc la următoarea concluzie.

Dacă omul, presupunând a fi creat ca mijloc, ca un experiment, pe măsura trecerii timpului, societatea umană în

ansamblul ei caută un scop.

Acest scop nu este bine definit sau general, putând distinge explicații diferite, iar abordarea acestui domeniu implică o aprofundare mai amănunțită a fenomenului studiat.

Conceptul de dreptate Între liberul arbitru și cutumele sociale

Din cele mai vechi timpuri, omul a cunoscut și a intrat în contact cu o serie de noțiuni importante pentru viața sa, cum ar fi libertatea, dreptatea, fericirea, adevărul, timpul, ordinea sau existența unei energii superioare omului (conceptul Divinității).

Noțiune de foarte mare importanță pentru noi toți, dreptatea a fost interpretată de-a lungul timpului în multe moduri.

În America secolului XIX, dreptatea era de partea albilor, la sud de Mississippi. Negrii erau considerați ființe inferioare, iar sclavagismul făcea să prospere plantațiile.

În epoca modernă se poate da ca exemplu regimul de apartheid din Africa de Sud, în care populația de culoare era discriminată iar drepturile și libertățile lor erau mult reduse.

Legile erau făcute doar pentru albi. Și totuși, negrii considerau că dreptatea este numai de partea lor. Iată deci două percepții diferite și opuse moral, una se aplica sclavilor, cealaltă stăpânilor.

Deși religia creștină combate sclavia, totuși să nu uităm că a doua parte a Bibliei, Noul Testament, a fost scrisă

când Imperiul Roman era în plină măreție, iar sclavia era considerată o practică obișnuită.

Aceeași religie contesta superioritatea unei anumite rase, fie ea albă, roșie, galbenă sau negroidă, toți oamenii sunt egali și trebuie să aibă aceleași drepturi și libertăți.

Legiuitorii au tendința de a formula legile pentru a putea aduce în legalitate modul lor de viață sau anumite drepturi asociate indivizilor după voința și părerea lor proprie.

Religia creștină impune oamenilor un anumit stil de viață care, deși adeseori nu este respectat (uzura morală făcându-și simțită prezența în unele cazuri, iar altele conceptele biblice neputându-se plia pe aspectele funcționale ale societății moderne), totuși promite oamenilor accesul la un nivel spiritual superior.

Acest lucru este realizabil doar dacă individul respectă conceptele biblice, printre care și cel al dreptății.

Dacă Rousseau în „Emil sau despre educație” dă un răspuns prin care dreptatea ar fi congenitală omului, Blaise Pascal constată că dreptatea nu poate fi una singură iar Immanuel Kant ne arată în studiile sale că omul nu are înclinații spre actul de dreptate, dar realizarea lui vine din rațiune.

Aceste opinii, ce se contrazic unele pe altele, ne pun pe gânduri. Privitor la „Republica” lui Platon, acesta conturează ideea că nici un om n-ar realiza actul de dreptate dacă n-ar fi constrâns să o facă. De aici rezultă ideea că natura umană nu are integrată în structura sa natura dreptății.

Spre exemplu, în cazul unui grav bolnav, care se pregătește pentru Marea Călătorie, întrebând de acesta despre viitorul stării lui fizice, nu este indicat să- i spunem adevărul, acesta putându-și năruși speranțele firave.

Deci, tehnic vorbind, am comis un păcat, o faptă reprobabilă sau, în altă accepțiune poate că am făcut chiar o

faptă bună.

Păcatul minciunii, blamat de creștinism, iată că nu poate fi respectat ad literam și în orice ocazie. În acțiunile noastre, intervin și sentimentele care ne influențează uneori în bine, alteori în rău.

Privită ca datorie, dreptatea trebuie să fie imparțială și universal aplicabilă. Uneori, frica de răspundere sau lașitatea determină ființa umană să nu mai raționeze și să se lase pradă instinctelor primare.

Indivizii nu sunt toți în spiritul dreptății, iar care au un caracter anti-social, nu sunt capabili a percepe dreptatea la fel ca oamenii onești.

În concluzie, fie onest, fie depravat, omul e egal în fața morții, iar Dostoievski crează în romanul său „Crimă și pedeapsă” tipul intelectualului care face o crimă, având însă ca scop evoluția sa intelectuală și realizarea sa materială.

(Studentul Raskolnikov ucide o bătrână cămătăreasă și pe fiica vitregă a acesteia).

Deci, crima sa nu este lipsită de sens la început, chiar dacă nu respectă planul ce și-l propusese. Chiar prin intermediul nedreptății, adevăratele valori trebuie arătate lumii, trebuie descoperite în toată frumusețea lor.

Capitolul 3

Recenzii

Libertatea ca un fel de a fi

Recenzie la romanul „Povara libertății” de Alexandru Ioan Chiș.

Citind cu atenție textul romanului lui Alexandru Chiș, lectorul este transpus uneori subtil, alteori profund, în mijlocul evenimentelor lui Decembrie 1989 dar și perioadei premergătoare acestuia.

Autorul face un exercițiu de a fi sincer cu sine însăși, rememorând clipe de mare intensitate, văzute prin prisma unui militar, iar prea-plinul sufletului se revarsă astfel pe imaculata hârtie, ca un katharsis izbăvitor.

Prins între două lumi, cea a datoriei militare și cea a eu-lui interior, soldatul este pus față în față cu un paradox: de a încălca jurământul militar sau de a asculta glasul inimii. Roman-fluviu, „Povara libertății” este împărțit în două părți distincte, respectiv 97 de capitole, urmând firul epic al evenimentelor Revoluției propriu-zise în paralel cu trăirile personale, tulburătoare prin veridicitatea și tăria de caracter a personajelor.

Majoritatea actanților din roman capătă nume conspirative, dar care sunt ușor recognoscibile pentru cei ce caută în arhive. Maiorii Murad, Săcel sau Bălan se constituie în portrete umane ce sunt revelate pas cu pas prin

prisma personalității și caracterului lor.

Factori de decizie, adesea puși în fața unor condiții greu acceptabile, personajele lui Alexandru Chiș execută un exercițiu de echilibru pe o sârmă întinsă la mare înălțime și fără plasă de siguranță în eventualitatea unui eșec.

Conștienți de consecințele acțiunilor lor, personajele descrise în roman caută să ia deciziile cele mai bune în dificilele condiții în care sunt propulsate.

Îngerii păzitori ne sunt alături în momente-cheie, atunci când povestea vieții ne este amenințată. Cufundată într-un somn adânc decenii la rând, România s-a trezit la viață în Decembrie 1989. Etapele premergătoare unei diversiuni clasice, prin infiltrarea de elemente diversioniste, implicarea externă, având ca scop fărâmițarea țării, nu și-au atins totuși scopul, pentru faptul că dragostea de țară și dorința de schimbare au fost dezideratele care au scos în stradă atâtea mii de români, revendicându-și țara.

Dictatura prelungită și dusă în extrem a lui „Tăbăcescu” a dus la declanșarea unei revolte generalizate, culminând cu preluarea puterii de către „Iscusitu”. Caracterul riguros al militarului este ușor de recunoscut în scriitura lui Alexandru Chiș, urmărindu-se respectarea adevărului istoric, atât de mult căutat de noi toți.

În subsidiar însă, firul epic al romanului se divide, prin descoperirea omului de lângă noi, omul simplu, care este, de facto, factorul majoritar care a dus la ieșirea din regimul comunist al țării.

Prin Alex și Luminița, ne retrăim adolescența iar fiorul dragostei este motivul pentru care entuziasmul și fericirea se materializează în lucruri minunate.

Autorul surprinde cu finețe multiplele treceri prin diverse stări ale personajelor, viața de zi cu zi a acelor ani, pentru unii retrăită, pentru alții abia descoperită, fiind un flash-back și o întoarcere în trecut pentru a putea înțelege și

aprecia libertatea de acum.

Pașii spre lumină, chiar dacă sunt mici, se îndreaptă spre a re-așeza pe făgașul normalității lucruri care fac parte din trecutul nostru. Cuvântul iartă, mângâie și nu în ultimul rând explică, iar Demiurgul se substituie făuritorului de povești pentru a capacita Divinul din noi prin iubire, aducere-aminte și iertare.

Călătorie pe undele sufletului

Recenzie volum „Chei pentru suflet”

de Ianto L. Teodora

Obişnuiţi fiind cu poeziile Nataliei, iată că matricea creaţională a autoarei se schimbă radical, venind în faţa dvs. ca un terapeut care şi-a îndeplinit menirea de a consilia, de a vindeca suflete, re-descoperind prin prisma teoriilor clasice consacrate cât şi cu mijloace empirice soluţii pentru depăşirea şi corectarea problemelor şi situaţiilor de viaţă care ne caracterizează pe toţi, prin universalitatea lor.

Suntem agresaţi zi de zi de noile tehnologii, ne creăm adevărate alter-ego -uri în mediul virtual, avatare care au rolul de a ne proteja, de a ne furniza o armură impenetrabilă, prin imaginea mirifică auto-creată.

Conflictul dintre sociologie şi psihologie se acutizează, suntem masă de manevră pentru abordări sociale de grup, dar suntem în acelaşi timp şi fiinţe unice şi irepetabile, cu trăiri, afecte, probleme, traume, bucurii, atât de specifice rasei umane.

Aceasta e scânteia divină din noi, care trebuie regăsită din nou, pentru a ne reinventa de fiecare dată. Cu toţii avem slujbe, ne îngrijim familiile şi casele, dar unii dintre noi parcă sunt mai încrâncenaţi, încercându-se cu negativitatea

din problemele profesionale și sociale, iar rezultatele putând fi uneori dezastruoase.

Încercăm să facem pace totuși, să armonizăm viața materială cu cea spirituală, pentru a construi noul om. Iată ce ne propune Teodora : a medita, a ne regăsi pe sine însăși, o insulă stabilă în oceanul vieții.

Scrisă într-un limbaj accesibil tuturor, cartea Teodorei este structurată în cinci părți distincte. Dacă la început, în primele două capitole autoarea povestește întâmplări din viața cotidiană, pentru ca la sfârșitul fiecărei creații, ochiul format să descopere licăriri divine revelate prin semne ascunse pentru cei neavizați.

În următoarele trei capitole, stilul autoarei se schimbă, devine mai concentrat, Teodora identificând și sintetizând probleme sociale și mai ales de suflet, cu soluțiile aferente. Deși volumul cărții nu este foarte mare, cartea este o lucrare grea, profundă, elaborarea ei întinzându-se pe parcursul a patru ani, timp în care scena vieții s-a schimbat de nenumărate ori, iar actorii și-au pus amprenta personală în rolurile jucate, oferind un „spectacol” uneori candid alteori perfid, ieșind aproape întotdeauna din indicațiile regizorale ale Divinității.

Autoarea surprinde obiectiv necesitatea străngerii rândurilor pentru sufletele angrenate în acest „război al lumilor”, pentru a nu ne lăsa copleșiți și învinși de puternicele forțe care ne agresează zi de zi dar cărora le dăm putere chiar noi înșiși.

Autoarea reiterează în „Chei către suflet” ideea de a ne învăța lecțiile primite, de a ne rezolva multitudinea de probleme care apar în calea noastră pentru a redeveni ce am fost cândva, picături de Divinitate în oceanul primordial, cartea oferind adevărate chei către regăsirea sufletelor frumoase din oameni.

Timpul ca o goană

Recenzie la volumul „Salomeia” de Eugen Pădurean

Pentru cititorul aflat la prima lectură a textelor lui Eugen Pădurean, surpriza de a descoperi un autor divers și complex face ca lectorul să-și dorească să descopere mai mult.

Daca poezia este prin excelență trăire pură, iată că și proza nu se lasă mai prejos, putând descrie, în cazul lui Eugen Pădurean la fel de bine aceste trăiri.

Naratorul se substituie personajului principal, expunându-și întâmplările cu substrat mai mult sau mai puțin meditativ, prin intermediul cărora se transmite mesajul, uneori educativ, alteori contemplativ, atingând adeseori resorturi nebănuite ale mecanismului numit suflet.

Cititorul este făcut părtaș la acțiune, trăind cu sufletul la gură povestirile. Autorul tinde să devină neutru, încercând să lase la îndemâna cititorilor interpretarea și aprecierea scriiturii sale.

Creatorul surprinde prin diversitatea subiectelor abordate, de la motive descriptive, până la un eros stilizat, care denotă complexitate creativă.

Există libertate prin scris, iar autorul își folosește din

plin acest atribut, creând instantanee de moment, dar și construcții literare ce au menirea să dezmoștească suflete aflate în stand by uneori, folosind simboluri pentru a potența forța sau sensibilitatea mesajului.

Universul creat de Eugen Pădurean este unul amplu, mai precis un multivers, care transpune mesajele directe sau subliminale ale autorului.

Pana scriitorului este fermă, iar stăpânul inelelor se metamorfozează în stăpânul cuvintelor, autorul demonstrând cunoștințe lingvistice solide în formulările sale.

Primul text al volumului pare ales să deschida seria povestirilor în mod deliberat, pentru a reliefa și ilustra frumusețea și fragilitatea visului, acest alter ego al dorințelor noastre, care se risipește odată cu venirea zorilor.

Pe alocuri, apropierea de personajele lui Eugen Barbu, tizul autorului, este evidentă în „Marea deraterizare”, autorul descriind „groapa” în proximitatea căreia lumea tradițională și dogmatică este despărțită doar de un gard de o altă lume, sordidă, ciudată, în care viciile devin calități ce validează lideri.

Farmecul copilariei este relevat adeseori în multe din textele lui E. Pădurean („Salomeia”, „Rama”, „Poveste pentru ne-adormit copiii”) pentru că, odată cu trecerea timpului, amintirile nu se estompează, ci, dimpotrivă, revin în forță pentru a contracara asaltul timpului.

Observator fin, Eugen Pădurean devine în mod deliberat un urmaș al lui Zola, dorind să reproducă cât mai fidel realitatea înconjurătoare și proximitatea personajelor.

Talciocul, birtul, devin adevărate sanctuare, refugii de urgență în calea rutinei, de care personajele lui Eugen Pădurean încearcă să scape.

Figuri pline de culoare (Mitokorskoroscoceanu, țiganca topless cu pepene verde) dau o savoare aparte lecturii.

Există o tendință de a „sări” de la un subiect la altul, în unele povestiri, care poate fi un impediment pentru un cititor mai puțin atent sau mai puțin familiarizat cu stilul prozei scurte.

Pe alocuri, autorul alege să folosească expresii sau cuvinte, care, deși există în DEX, izbesc neplăcut în construcția, de altfel bine încheată și purtătoare de mesaj (găinaț, a se găinața).

Pădurean persiflează cu umor locuri, funcționari și politicieni, botezându-i („Patru coceni”, echivalent „Quatroceni”, burgermeisterul urbei Gyuri H. Koasă, Marcus Vlpius Sineflota) în ton cu (ne)realizările, aspectul lor sau gășind pur și simplu asocieri hilare de cuvinte asemănătoare numelor lor.

Nu în ultimul rând, imaginarul este o cheie de boltă în care trebuie înțeleasă scriitura lui E. Pădurean. Cititorul plonjează într-o lume fantastică, asemănătoare povestirilor lui Lewis Carroll, în care obiectele prind viață și au personalitate, în contextul unor factori declanșatori (canicula).

Cel ce citește, se substituie unei Alice care trăiește într-o urbe magică, în care zebrele pietonale aleargă și se topesc în asfalt, cățelii de usturoi schelălăie jalnic iar mouse-urile calculatoarelor se smucesc din cabluri.

Sintetizând, firul roșu al povestirilor lui E. Pădurean oscilează alternativ între real și imaginar, pentru că „viața ca o pradă” ne face deseori parteneri involuntari ai negustorilor de iluzii pentru ca, în final, liberul arbitru diferențindu-ne în comportament și gândire, întărind astfel frumusețea diversității.

Iluzii de dragoste, călătorind spre iubire

Recenzie volum „Iluzie” de Natalia Micalona

Citind „Iluzie”, lectorul poate cu ușurință observa că universul liric al Nataliei Micalona nu este nu univers amplu. Se poate afirma însă, fără a lua în calcul probabilitatea unei greșeli, că este un univers intens, un univers concentrat, în care te poți rătăci cu ușurință.

Pentru cititorul atent sau criticul avizat, se poate observa evoluția ascendentă a scriitoarei, Natalia Micalona, întrucât, dacă în primele volume, lirica are ceva din candoarea copilăriei, în „Iluzie”, al șaptelea volum al Micalonei, versul este mult distilat, pentru a putea surprinde cu acuitate trăirile autoarei.

Deși leit-motivul predominant este iubirea, autoarea are momente în care își schimbă stilul, lăsând să i se vadă intenționat sinceritatea chipului de îndrăgostită, ca un modus vivendi.

Confesiunea are rolul ei bine stabilit, este o descătușare, care vine să întărească declamațiile anterioare:

„Devin egoistă, eu cu mine,

Când rostesc cuvântul dor, sunt amorțită,
Dar te recunosc când devii prezent în aer.”

(„Când”)

În completarea confesiunii sale, creatorarea își găsește aliați, care o sprijină în tot ceea ce întreprinde, țesând o rețea de paing, pentru a-și proteja iubirea. Astfel, apărarea nu are nevoie de redute, tranșee și cazemate, întrucât natura ei e una diferită de cea umană, ea vine pe cale divină și ia forma elementelor, care au darul să protejeze frumusețea fragilă a dragostei.

Invocarea poate suna astfel:

„Miroase a ploaie pe umerii tăi reci.

Vântul îmi sărută vocea,

În stropi de ploaie plânsă. . .

Primăvara radiaza în șoapta apei

De pe pământul verde.”

(„Ploaia”)

Alteori, însă, poate doar descrie:

„Duios va fi un glas ce doare.

Printre nămeți m-ascund târâș.

Coboară stele albe toate,

Coboară peste mine.”

(„Ninge”)

Se poate remarca multitudinea de fațete, ca moduri de exprimare a iubirii și a tuturor trăirilor conexe, ce derivă din acest mod de a relaționa.

La o privire superficială, cititorul ar putea spune că autoarea este repetitivă când alege aceeași temă, a iubirii, pe care o abordează și în celelalte volume anterioare.

În realitate însă, ne dăm seama de profunzimea și candoarea acestui sentiment, prin joaca autoarei cu frunzele toamnei iubirii, vântul re-aranjându-le totdeauna în moduri diferite, ca un caleidoscop ce nu încetează să ne uimească cu frumusețea combinațiilor sale.

Totuși, optimismul și înflăcărarea specifice unui îndrăgostit, se schimbă în unele abordări. Natalia are și stări conflictuale, în care se întrebă de utilitatea sentimentelor pure în contradicție cu indiferența iubitului.

„Nu știu cum mă iubești,

Dacă mă iubești.

Dar să mă iubești pentru că exist,

Așa m-ai învățat pe mine să te iubesc.”

(„Nu știu”)

În versurile ce relevă trăirea creatoarei, îndrăgostiții trascend planul material al vieții pământești, sufletele lor alăturându-se celorlalte suflete din lumea de sus, spre care călătorim cu trenul vieții, uneori cu bilet la personal de clasa a doua, alteori cu bilet la rapid clasa întâi.

„Descătușati de viciile lumești, tu încă mă iubești.

Se deschid cerurile când ziua pătrunde gândul.

Aș vrea să-ți spun mai multe dar plouă în timp

Iar sufletul meu nu se mai întoarce înapoi la mine.”

(„Încă o clipă”)

Pentru iubire nu există lecții de învățat, totuși, în „Iluzie”, suntem îndemnați (prin faptul că uneori ne substituim personajelor) să manifestăm toată bunavoința în a ne preda iubirii, ca o floare ce se predă grădinarului, întrucât momentele sunt unice și irepetabile.

Dar timpul curge într-un singur sens, iar haina fizică nu este una perfectă. Ne putem colora însă cu iubire sufletele, cu experiențe frumoase și pozitive, care ne urcă pe scara spirituală, tinzând spre armonia primordială.

Arta, a fost, este și va fi, muzica îngerilor

Prefață la Antologia „Tu-carte deschisă” vol I

Înființat în anul 2012, grupul literar „Tu-carte deschisă”, își împlinește menirea, și aduce în fața publicului, prin prezența la seri literare, poezia, arta și muzica. În urma unui interviu luat de prezentatoarea radio Cristina Gheorghe poetei arădene Natalia Micalona a luat ființă grupul literar „Tu-carte nescrisă”, la sugestia Cristinei Gheorghe.

Ca activitate, am început să organizăm seri de lectură lunare, datorită cărora am cunoscut oameni minunați din diferite domenii ale sportului, artei și culturii. Inițial, Natalia Micalona a numit grupul „Tu-carte nescrisă”, ca mai apoi, în anul 2015, grupul să fie redenumit „Tu-carte deschisă”. De-a lungul timpului, am mai colaborat cu Mihai Takacs, Ricardo Caria, Eugenia Ponta Pete, Florica Căndea, Sifora Sava, Vasile Zărândan, Florin Remeșan, Paul Krizner, Gheorghe Hodrea, Mihaela Livia Popa, Iulian Petrescu, Monica Rodica Iacob, Rodica Maria Popa, Raluca Medeleanu. Suntem deschiși tuturor iubitorilor de frumos, sub toate formele lui.

Chiar dacă locuim în orașe diferite, avem colaboratori din Slatina, Timișoara, Iași, București, Buzău-ideea de a deveni mai buni și universalitatea trăirilor definindu-ne pe toți. Se spune că cei care se aseamănă se adună, iar grupul” Tu-carte deschisă” este un foarte bun exemplu în acest sens.

Pentru Arad, este un proiect original, ce dorește a aduce un suflu nou mediului cultural artistic. Acest grup este deschis tuturor, deoarece arta și cultura pot îmbrăca mai multe forme, care toate însă converg spre frumos și armonie, prin culoare, imagine, cuvânt, muzică, mișcare, sentiment, trăire.

Oricât de diferiți am fi ca domenii de activitate, creeăm o unitate. Nu politica este cea care ne schimbă, nu ea ne oferă soluții, ci felul nostru de a ne exprima, prin ceea ce facem față de noi și față de ceilalți.

Într-o societate tot mai informaționalizată, ne este tot mai greu să comunicăm unii cu alții în mod real. Apăsăți de grijile cotidiene, rate, facturi, gânduri pentru ziua de mâine, tindem să minimalizăm rolul artei și culturii în viața noastră. Suntem mai mult decât atât. Suntem simpli, și ceea ce este simplu e frumos și curat, suntem mesageri ai lumii de dincolo, lumea sufletului, lumea frumosului, lumea universului trăirilor curate și necondiționate, comunicând prin suflet și prin trăiri, prin frumosul ce îl aducem în fața lumii.

De aceea e nevoie să ne păstrăm întregi, smeriți, loiali față de noi înșine, pentru a-i încuraja pe cei însetați de bunătate să iasă înainte și să vorbească, fie prin artă, fie prin propriul stil (culoare, cuvânt, mișcare, sunet, vers, imagine), pentru a ieși din tiparele societății dominate de capitalism feroce. Ca și în politică, uneori este nevoie de o revoluție interioară pentru a deveni ceea ce am uitat că suntem.

În vremuri grele, de post și doliu național, arta este soluția care ne scoate la suprafață, amintindu-ne de

partea pe care unii o numesc „copilărie”, dar care ea singură se proclamă suflet. Scriem în cuvinte mesaje care trezesc suflarea Dumnezeiască, însăși viața, pe care o transpunem ca mesageri pentru semenii noștri. E greu să te aduni pe tine însuți din bucați risipite, dar și ploaia are rolul ei de binecuvântare, căci ea este viață. Lectura e medicamentul copiilor și adulților înainte de culcare, dimineața lângă ceai și în alte momente ale zilei când zâmbim. Serile literare sunt momente când oameni cu soare-n suflet aduc în fața altor oameni soluții, povești, poezii și sunete glăsuite prin taina artei. Iar arta, a fost, este și va fi, muzica îngerilor.

Mladin Cristian și Ianto L. Teodora

Călător pe scări interioare

Recenzie volum „Călător pe scări interioare” de Lazăr Magu

În comunitatea literară arădeană, domnul Lazăr Magu face o notă distinctă, fiind unul dintre cei mai prolifici creatori de poezie. Asemeni unui demiurg aflat într-o stare de efervescentă artistică, domnul Magu creează. Și o face foarte bine.

Dacă corpul uman tinde a se transforma odată cu trecerea anilor, iată că o minte antrenată corespunzător, dublată de o sensibilitate creativă aparte, capătă noi valențe, unele nedescoperite în anii tinereții.

Scările interioare ale lui Lazăr Magu sunt de forma unei spirale, care se vrea întortocheate uneori, dar cu trepte bine lustruite. Poetul nu se cantonează într-o anumită nișă, ci pare a se distra, ca un etern copil, alegând o gamă largă de subiecte de inspirație. Creația poetului este o supapă de presiune, ce are darul de a regla bunul mers al vieții telurice de care nu ne putem detașa decât la plecare.

Uneori mai discret, alteori mai direct, Magu surprinde o multitudine de detalii, accesibile doar unui ochi format. Astfel că lectorul este făcut părtaș la toate acțiunile, complice la tot ceea ce autorul are de transmis.

Viața de zi cu zi este filtrată, iar autorul reușește cu brio să extragă acele elemente deosebite, care fac diferența. În prima jumătate a cărții, creația ia forma scurtă. O formă concentrată însă. Astfel, distihul, terțina, catrenul, cvinaria sau sextina, devin „unelte” ale „grădinarului”, care a însămânțat și cultivat cu grijă și răbdare ogorul său, pentru ca, la timpul potrivit, să culeagă și să dăruiască roadele muncii sale.

Întinzând „coarda” creativității până spre un maxim care să-i satisfacă capacitatea sa de creator-emițător, prin cele 177 de titluri ale sale, Magu dezvoltă o paradigmă vastă a mesajului poetic.

Autorul se transpune într-un real mag al cuvintelor, un mag transfigurat, ca orice creator autentic, care pare că-și iubește în mod egal întreaga operă. Alegerea unei dispunerii alfabetice a poeziilor sale e la rândul său un mesaj în acest sens.

Nu se poate hotărî care sunt cele mai reprezentative creații ale sale și care sunt din linia secundă.

În cea de-a doua parte a lucrării, jocul este reluat, ordinea alfabetică se reia, însă forma poemelor prinde un contur mai bine nuanțat. Versul revine cu preponderență la forma sa clasică, cu rimă, încrucișată, împerecheată sau îmbrățișată, ca o litanie rostită pe întuneric, dar luminată de puritatea interioară.

Fin observator, magul nostru ne indică (poznaș) anomaliile comportamentale, retrăiește nostalgia copilăriei, a locurilor natale, retrăiește foste iubiri reale sau imaginare. De asemenea, natura e un aliat devotat și permanent al muzei poetice a creației lui Lazăr Magu, chiar dacă ciclurile sale se schimbă.

Titlurile poemelor sunt bine alese, sintetizând mesajele artistice. Un joc al inspirației la urma urmei. Unele sunt sau se doresc a fi șocante, dorindu-se a fi un factor

declanșator al unor mecanisme de observație sau chiar de corecție, un semnal de alarmă tras în ultimul moment („Moise aprins pe rug”, „Recesiune în galaxie”, „România plecată de acasă”, „Starea de mers pe loc”), altele cumiți și serene („Toamna”, „Reflexie”, „Roua”, „Ninsoare”), Lazăr Magu găsește un echilibru între delicat și pragmatic, între concret și abstract, între alb și negru.

Încheind dar călătoria printre spiralele poematice ale creatorului, și, cum știm că toate drumurile duc la Roma, spun doar atât:

„Acta est fabula. Plaudite!”

Poemia

Recenzie la volumul „Valea inorogilor albaștri” de Florin Matei

Uneori, frânturi de viitor ni se relevă în vise, încât mergând pe stradă, întâlnim o anume situație sau anumiți oameni rostesc cuvinte pe care le-am mai auzit în vis. Poetul are o stare personală de deja-vu, prin care aduce în prezent parte din trăirile sale de dincolo.

Florin Matei, în periplul său de căutare a Tinereții fără Bătrânețe și a Vieții fără de Moarte, a pășit în Valea Inorogilor Albaștri. De acolo, ca un reporter-observator, ne împărtășește ceea ce vede, ce simte, ce gândește.

Și cum altfel să o facă mai bine decât în forma superioară a simțirii, poezia. În prima parte a lucrării, denumită „Conjugări lirice”, autorul denotă o fermitate bine conturată, evidențiată și prin titlurile alese: „Vreau”, „Vin”, „Dă-mi”, „Știu”, „Văd”, „Am”, etc.

Prin forma deliberat aleasă a versului (distih), autorul ne împărtășește opinii, dileme, gânduri, îndemnând la reflecție în unele poezii, sau la acțiune în altele.

Continuă apoi călătoria poetică, abordând una din formele sale favorite, cvinaria. Autorul îi alocă o întindere generoasă, de altfel.

La o primă vedere, cititorul poate observa o anumită asemănare cu epigrama, concluzie întărită de ultimul vers, care reprezintă mesajul propriu-zis.

Focul artistic se intensifică ulterior, în următorul capitol al cărții. Lectorul poate fi indus puțin în eroare de titlul ales („Elegiace”) dar, la o lectură mai atentă, alegerea versului alb, modern, este o opțiune prin care mesajul său pare a fi exprimat mai facil.

Un mesaj cifrat, de facto, în care doar cei „open minded” pot percepe la modul real imaginea și gândul:

„Non-sensul trecu grăbit strada.

Rămăsese fără muniție într-o controversă în care părea că are câștig de cauză.

În ăst timp, IQ-ul meu valsează la brațul unei memorii.”

(„Accident”)

Întrebări existențiale se strecoară discret în discursul poetic al lui Florin Matei:

„Când ai revenit din făr de urma pe care călcaseși?

Când te-ai insinuat a neprihană de-a dreapta Tatălui?”

(„Când”)

Deși are preferințe pentru anumite cuvinte, de care se folosește intensiv (ex. scrinte), limbajul său este elevat, se simte din plin experiența editorialistului (la origine) Florin Matei.

După atâtea și atâtea cronici sportive, după o carte închinată sportului, iată că a venit timpul și pentru altceva. Descoperim, iată, și o latură mai puțin știută a omului și ziaristului Florin Matei. Și ce mijloc de a pune în valoare delicatețea și frumosul decât prin poezie?

Ca o tușă finală a cărții, autorul ne face o invitație de a păși în Poemia, patria sufletului său:

„Uneori, în preajma chindiilor date cu humă,

Poemia este metafora însăși,

învăluită în neguri de toamnă timpurie.
Alteori, Poemia ia forma visului
și se strecoară în noapte
sub plapuma zămisliitorului de versuri, călăuzindu-l
cu exuberanță spre zori.
Întotdeauna, însă, clipă de clipă, Poemia este patria
mea.”

(„Poemia”)

Se spune că în vis suntem liberi, eliberați de orice fel
de constrângeri iar cum poeții sunt prin excelență visători,
autorul mărturisește sincer:

„De la trezire încoace, visul m-a trăit pe mine.

Neîncetat.

Până în prezent.”

Nu ne mai rămâne decât să plonjăm deci, în lumea
viselor, a gândurilor, a trăirilor pe care ne-o descoperă cu
acribie autorul.

Pe mine mie redă-mă Recenzie la volumul „Șuvite și iriși” de Lucia Bibarț

Pe parcursul evoluției noastre, parcurgem mai multe etape ale vieții. Etape pe care le „ardem” firesc, în drumul spre evoluția noastră. Iată că și scriitorii nu fac rabat de la acest deziderat.

Lucia Bibarț a început să scrie din dragoste pentru copii, iar atunci când Cerul i-a trimis să-i fie alături o ființă de lumină, visul său a înflorit.

Au luat naștere astfel trei cărți de povestiri pentru copii. Cu „Zâna pădurii” debutează în 1988, continuând atunci când maternitatea și-a intrat în drepturi în 1999 cu „Sirena Surena” și cu „Noduleț” în 2001.

Iată că în 2013, după o perioadă lungă de pauză, în care părinții se dedică familiei, se naște al patrulea copil literar al Luciei, intitulat sugestiv „Șuvite și iriși”.

Chiar dacă energia creatoare părea adormită, aceasta nu era însă decât în stare latentă în universul intrinsec al scriitoarei. Așa se face că asistăm la o revoluție, întrucât autoarea se abate total de la calea pe care o adoptase și care o consacrase, cea a povestirilor pentru copii.

Volumul de față este de fapt un manifest, prin care

povestitorul se transformă în poet, pentru a se regăsi pe sine în primul rând și pentru a-și face auzit sufletul în agora.

Un exercițiu de curaj, putem spune, și nu este deloc întâmplătoare această alegere, chiar dacă acest modus vivendi nu a mai fost folosit până acum de către autoare. Desfășurându-și activitatea într-un mediu propice lecturii și creativității în general (Biblioteca Județeană A. D. Xenopol Arad), Lucia Bibarț face pasul înainte, redescoperind cuvintele, feminitatea, natura, copilăria, familia, istoria.

Asemenea multor poeți, care își pun sufletul pe hârtie, se regăsește și aici fenomenul de ubicuitate, întrucât mesajul artistic este concomitent atât în sufletul autorului cât și în al lectorului.

Scriitura Luciei Bibarț este hedonistică, în fiecare filă a cărții se simte plăcerea autorului de a crea, de a se juca, de a experimenta.

Ne dăm seama, la un moment dat, de curgerea invariabilă a timpului, căruia îi plătim tribut viața. Și atunci ne răzvrătim. Poeta, de acum Lucia Bibarț, e un exemplu concludent în acest sens.

La 25 de ani de la debut, chiar dacă patina timpului e mai pregnantă, sufletul creatoarei e tot la fel de tânăr. Cu maturitate, autoarea declară că „mă uit la vârsta mea ca la un spectacol.”

(**“*Străinul de pe retină*”**)

dar este și observator al tinereții:

„Doar să-i privesc
Și să mă îmbăt de
Libertatea coamelor
Fluturate în vânt.”

(**„*Fără căpestre*”**)

Versul alb pare a sparge bariere și dogme autoimpuse uneori. El redă fidel ceea ce e de transmis. În „Geografia cuvintelor”, de exemplu, autoarea caută originea și

transformările cuvântului, funcție de împrejurările și persoanele care le folosesc, cuvinte ce dau viață gândului.

„Șuvițe și iriși” este un prim volum de poezii și trebuie privit ca atare. S-ar putea spune că autoarea s-a grăbit puțin în a aduce pe lume această carte, în sensul că aceasta este mai puțin amplă, cu toate că cele 40 de poezii, plus cele câteva fotografii personale și imagini artistice își ating scopul, acela de a argumenta și de a reprezenta cât mai fidel crezul poetic al autoarei.

Tocmai pentru a întări mesajul său, la finalul volumului, Lucia Bibarț apelează la patru artiști consacrați, care prin tușe fine fac un sinopsis bine conturat al volumului.

În concluzie, putem spune că prezentul volum este un bun prilej de lectură și așteptăm cât mai multe, de aici înainte, din partea poetei.

Amintiri despre trecut. Recenzie la volumul „Cartea de bucate a lui Baci Ghiuri” de Ioan Alexandru Ardelean

Se prefigurează tot mai pregnant în societatea zilelor noastre, tendința de globalizare. Desigur, sunt multe avantaje într-un astfel de concept: producția cu minim de efort și maxim profit, specializarea pe anumite domenii, unde rezultatele sunt superioare, etc.

Odata cu această paradigmă, trebuie privit însă și reversul medaliei. În această cursă, contra cronometru parcă, o bună parte din cultura, tradițiile și obiceiurile popoarelor care formează un bloc comunitar compact se disipează sau chiar se pierd.

Și totuși, iată că există în mijlocul nostru oameni care nu se aliniază mainstream-ului, oameni pentru care valorile tradiționale nu sunt niciodată perimate.

Un astfel de autor, păstrător al datinilor și obiceiurilor din Câmpia Aradului este Ioan Alexandru Ardelean. Ca mulți alți autori, își alege un pseudonim literar, un avatar în adevăratul sens al cuvântului: „Baci Ghiuri a lu Hămfău”.

Pentru Baci Ghiuri, timpul pare că a încremenit

uneori, iar alteori, baciul face incursiuni în trecut, cu un scop bine definit. Personaj hâtru, născut și crescut în câmpia Macei, baciul nostru este social și sociabil, activ și implicat în viața urbei sale.

Așa cum a învățat de la bunicii și părinții săi, transmite fidel lectorilor întâmplări trecute sau din prezent, descrie viața satului și a fiilor săi în acel fel arhaic și molcom, specific zonei.

Pare că, deși implicat direct, se desprinde preț de câteva clipe de povestire, făcând un stop cadru, ca un observator neimplicat în acțiunea propriu-zisă.

În volumul de față, I. A. Ardelean găsește o rețetă inedită de a promova satul natal. Astfel, cartea este scrisă sub forma unui jurnal în care Baci Ghiuri ne introduce în universul vieții cotidiene a unui țăran gospodar.

Fiind singur, e nevoit să-și gătească, să „cohălească”, cum spune el, pentru a se întreține. „Curechiul sfârâit”, „papricașul”, „taștele cu brânză”(toate mâncăruri locale) sunt atât de bine descrise încât pofta se activează doar citind rețetele.

Ca orice gospodar, Baci Ghiuri cultivă pământul și crește animale, folosindu-se din plin de roadele muncii sale pentru a găti după „rățăptăle” din bătrâni.

Și cum vecinul îți este mai apropiat ca un frate de multe ori, iată că, la o „șoală de vin fert”, limbile se dezleagă și „se pune țara la cale”.

Oamenii sunt simpli doar în aparență, dar tocmai această simplitate a fost cea care a făcut să dăinuie lumea satului de mii de ani.

„Veșnicia s-a născut la sat”, spunea Lucian Blaga, iar mari oameni de cultură își trag rădăcinile din pământul sfânt al satului românesc.

Pilonii de bază ai continuității vieții rurale sunt credința, obiceiurile, cultivarea pământului și creșterea

animalelor, adaptate vremurilor și anotimpurilor.

Moralitatea și respectul sunt la loc de cinste în comunitățile sătești, iar oamenii, prin învățare și perfecționare continuă pentru viața de zi cu zi, au ajuns la rezultate notabile.

Funcționalitatea metodelor strămoșești de cultivare a pământului este validată odată cu trecerea timpului.

Practic, anii copilăriei sunt cei care definesc maturitatea, iar adultul de azi este de multe ori un suflet de copil care continuă să se joace.

Pe ulițele satului, Baci Ghiuri (re)trăiește practic copilăria. Gura sobei ocrotește viața aducând căldură iarna. Dar și bucatele se pregătesc pe sobă, pentru ca omul să prindă putere pentru o nouă zi de lucru.

Mâncăm ca să trăim sau trăim ca să mâncăm? Grea întrebare uneori!

Rețetele bucatelor din vechime rămân parte din energia străbunilor, care „de acolo de sub pământ (spune Baci Ghiuri), ne transmit forță sau informații.”

Omul „moare” pentru câteva ore, odată cu venirea nopții, pentru ca să „reînvie” odată cu răsăritul Soarelui, ca într-o poveste ce nu are și nu va avea sfârșit.

Poezii în drum spre stele

Recenzie la volumul „Mărgăritare de cinci stele” de Mirela Minuța Alexa

În arealul poeziei putem întâlni categorii distincte de creatori. Una dintre multiplele clasificări ale acestora face distincția între creatori care și-au descoperit și valorificat talentul de timpuriu și creatori care își descoperă relativ târziu harul, posibil și în urma unor evenimente ale vieții care se constituie în factori declanșatori.

Al patrulea volum de poezii al Mirelei Minuța Alexa urmează parcursul firesc al evoluției liricii sale. Un parcurs ascendent, după cum putem observa, de altfel.

Sufletul omului este asemenea unui ceas elvețian, cu mecanisme fine, dar în același timp robuste. Pe tot parcursul vieții, experiențele se acumulează, se sedimentează, iar când compartimentul destinat trăirilor și sentimentelor devine neîncăpător, e timpul pentru a schimba locul de depozitare.

Artistul este binecuvântat prin faptul că poate dărui semenilor o parte mai mică sau mai mare din ceea ce a primit de Sus, la rândul său.

Poeta brăileancă Mirela Minuța Alexa a debutat târziu în poezie, dar în ultimii ani pare că vrea să recupereze timpul pierdut, fervoarea și patima scriiturii sale

materializându-se în poezii, care o fac să evadeze din spațiul monoton și tern al cotidianului.

Volumul de față se prezintă în condiții grafice deosebite, poeta alegând să-și distribuie mesajul său, combinând arta vizuală cu cea poetică, într-o manieră care o definește.

Alege totuși o proporție mai mare de vizual-la modul narcisic uneori- în detrimentul liricului. Autoarea excelează mai cu seamă în poezia cu rimă, respectiv cu formă fixă.

O poezie care se cere și este șlefuită înainte de a vedea lumina zilei, o poezie care trebuie să respecte riguros canoanele convenite pentru formă.

Titlul ales, „Mărgăritare de cinci stele”, nu este deloc întâmplător. Minuța Alexa se dovedește a fi o bună cunoscătoare a simbolisticii, a numerologiei, pe care le invocă de partea ei în definirea poeziei sale.

Pentru anumiți oameni, valorile materiale primează în detrimentul valorilor spirituale. În cazul Mirelei Minuța Alexa, poeziile sale se constituie în adevărate mărgăritare pentru ea și pentru cititorii săi.

Stilul liricii Mirelei este de factură diversă, un stil liber, abordând totuși cu predilecție anumite teme care o preocupă: iubirea, credința, natura, familia sau umorul.

Eliberat de restricțiile societății, creatorul se conturează pe sine însăși ca personalitate complexă, vidată de dogme, de tabu-uri sau conveniențe.

Mirela Minuța Alexa pare că se regăsește cel mai bine printre rîndurile gloselor, rondelurilor și acrostihurilor sale, cărora le dedică 2/3 din spațiul actualului volum. Are prilejul aici de a formula întrebări existențiale în glossele sale („Sărmana visătoare”, „Ziua iertării”, etc.).

Autoarea începe în forță, se răzvrătește împotriva obstacolelor ce se interpun în calea fericirii sau a iubirii. Revelația soluțiilor ce se impun a fi adoptate este găsită la

final, atunci când pacea coboară din înalt pentru a restabili echilibrul.

Rondelele Mirelei sunt scrise într-o notă diferită, optimistă în care latura umană își face din plin simțită prezența. („La hotare cerul curge”, „Rondelul vieții” , „Orfani de viață”).

Iubirea, în forma ei maternă, pentru partener sau dedicată țării sunt abordate din perspectiva omului simplu, dar cu precepte despre viață bine conturate.

Versul liber are conotații elegiace, creatoarea părând a scăpa în mod deliberat frâiele rimei, tocmai pentru a exprima cât mai frust amintiri, nostalgii sau trăiri melancolice.

În ultima parte a cărții ia naștere jocul cuvintelor prin dialoguri poetice în oglindă partener fiindu-i „cioplitorul de cuvinte”, Girel Barbu, joc ce se constituie într-un antrenament lingvistic benefic ambelor părți.

Continuă mai apoi recitalul poetic, alternând aspecte optimiste sau melancolice ale trăirilor sale. Stilul Mirelei este preponderent elegiac, rotund, fin, dar în același timp direct, lectorul nefiind nevoit să citească printre rânduri.

Cu toate că autoarea abordează aproape toate aspectele conexe ale fenomenului numit iubire, ca un veritabil creator, suntem convinși că nu și-a epuizat inspirația în a găsi și modela noi forme ale trăirilor poetice, urmând să ne mai încânte cu creații inedite, care merg la sufletul cititorilor.

Când dragostea se-ntamplă

Recenzie la volumul „Când dragostea se-ntâmplă” de Mihai George Corui

Pentru un om care provine din altă sferă decât cea artistică, exercițiul scrisului poate părea înfricoșător. De profesie inginer, fost sportiv de performanță și actual antrenor, Mihai Corui face un pas înainte, în încercarea de a se contura pe sine însuși ca om complex, alegând calea scrisului.

După un prim volum de povestiri, în care re-trăiește clipe de viață (și se explică pe sine pe alocuri) iată că decide să schimbe brusc registrul cu 360 grade și îmbrățișează forma poeziei.

„Când dragostea se-ntamplă” este un volum de poezii în care originalitatea asumată sparge barierele limbajului de lemn, iar clișeele perimate nu îi caracterizează creația.

Poezia este o terapie în sine, iar cuvântul poate vindeca atât pe cel care scrie cât și pe cel care citește. Volumul de față se dorește a fi un spărgător de convenții, autorul propunând cititorilor săi un exercițiu de conștientizare prin șoc, printr-un impact puternic la nivelul trăirilor.

Mihai Corui este sincer cu sine însuși iar prin acest

lucru ne face părtași gândurilor și trăirilor sale. Scriitura sa se aseamănă stilului bacovian pe alocuri dar se apropie și de forma atipică a versului lui Nichita.

Mulți dintre noi doar părem că trăim, rutina și automatismele cotidiene amorțindu-ne sufletul și spiritul. Trăim doar ca să trăim uneori, fără un scop precis care să ne diferențieze.

Câteodată, Universul ne trimite însă mesageri sau mesaje care ar trebui în mod normal să ne devieze de la traiectoria anostă a vieții pe care am adoptat-o, uneori conștient, alteori nu.

Unii percutază la această interacțiune, schimbându-se pe ei și pe cei din jurul lor. Iar când devii conștient de capacitățile tale, „dragostea se-ntâmplă”.

Ne-o demonstrează cu prisosință Mihai Corui în prezentul volum: „ca un fulger cu miliarde de volți în unghii/ poezia a revenit brusc cu o/ nouă vibrație/ în viața mea”. („Poezia a revenit”)

Abundența metaforelor este un ingredient al succesului, dar nu al succesului imediat, material, ci al atingerii scopului inițial al autorului, acela de a-și răspunde la propriile dileme prin forme elevate, specifice poeziei, și de a provoca cititorilor săi o stare de visare și/sau interpretări diverse.

Lirica lui Mihai Corui este departe de a fi exhaustivă. Fin observator, autorul este atent la toate detaliile sau situațiile noi cu care interacționează („Micuța balerină”, „Perspective arboricole”, „Ploaie bum bum”).

Este cucerit pe deplin de farmecul naturii, de sentimentul înalt al iubirii, de formele voluptoase ale iubitei (și de ce n-ar fi?) de frumusețea diversității umane sau de măreția Divinității.

Creatorii resimt acut imboldul de a scrie, de a da formă cuvintelor ca și cum ar fi controlați de un djin

interior, un duh al cuvintelor, ce își dorește să guste din nou nuanțele vieții.

Uneori trebuie să dăruim tot pentru a putea construi. Sunt momente în viață când trebuie să ne reinventăm, dar rezultatele pot fi spectaculoase.

Odată cu trecerea anilor, maturitatea aduce la pachet finețe și rafinament. Și alegeri asumate. Corui nu se sfiește să utilizeze o gamă largă a cuvintelor limbii române, inclusiv cele cu anumite conotații sau ce fac trimitere la anumite zone ale corpului uman.

Și nu o face la modul fortuit, ci le integrează în context, atingând target-ul pe care și l-a propus, anume inducerea unei anume stări pentru cititorii săi.

Putem fi îndrituiți să încadrăm lirica lui Mihai Corui în contextul curentului naturalist. Este o poezie vie, realistă, fără alăturări forțate de cuvinte.

„Între zenit și nadir”

Recenzie la volumul „Amurguri mistuite” de Eugenia Ponta Pete

Timpul se depune peste trupurile noastre efemere, dar praful lui nu cadrează cu energia sufletului. Posedat de o formă de energie atipică, creatorul caută calea spre sine.

Spre traseul său energetic de-a lungul trecerii sale pe „Planeta Albastră”. Dar mai ales spre forma prin care se definește pe sine.

De la debutul său în 2013 cu „Cioburi de cristal”, Eugenia Ponta Pete parcurge pași repezi pe treptele spre lumină din Poezie. Cartea de față, „Amurguri mistuite”, este a patra carte de poezii a autoarei.

Stilul care a consacrat-o ca poetă este cel clasic, al poeziei cu rimă, atât de drag cântăreților (și de util în același timp), care împletesc în formă superioară versul cu muzica.

Celui care dorește să progreseze în ceea ce face, cărările noi sunt trasee transformaționale, dificile adeseori, dar care scot la lumină o altă latură a eului propriu, de cele mai multe ori în formă superioară.

Poeta schimbă registrul, abordând (și) versul liber, ce contrastează cu a sa rimă blândă, asemănătoare poeziei lui Minulescu sau Coșbuc.

Mainstream-ul ultimelor decenii este practica versului alb în construcția mesajului poetic. Dacă alți creatori se aliniază tendinței generalizate de a șoca lectorii prin cuvinte triviale sau prin alăturări cât mai fanteziste de cuvinte, în cazul poetei noastre, mesajul este în continuare blând, iar forma îmbrăcată de lirica Eugeniei este preponderent descriptivă.

Totuși, traseul spre conștientizarea mesajului poetic este mai abrupt ca în cazul formei fixe (cu rimă) a versurilor din cărțile precedente.

O altă fațetă a liricii „Amurgurilor mistuite” sunt catrenele. Concentrate, uneori șovăielnice în mărturisile lor, alteori părând a fi un manifest asumat al gândurilor și al alegerilor autoarei, reușesc cu brio să ne surprindă în mod plăcut provocându-ne la scenarii lirice imaginative:

„Fantasme îmbolnăvesc gânduri

împleticite

sub straturi de alb

copleşitor de alb...”

(„Alb”)

Sau:

„Eu cred

că ecoul pașilor mei

sunt pașii tăi

alunecând protector...”

(„Ipoteză”)

Când „petalele de lumină” ajung să-și îndeplinească menirea, „gânduri împletite” prind viață. Și nu oricum, ci alături de Natură („Teiul”, „Salcâmii”, „Cărarea” , „O frunză”), care este o constantă „sine qua non” a alcătuirii lirice specifice Eugeniei Ponta Pete.

Pentru un creator, ceea ce nu poate spune oriunde, oricând sau oricui, prinde viață sub forma cuvântului scris. Cineva spunea, ca un leit-motiv aplicabil tuturor scriitorilor

că „mâna putrezește, slova dăinuiește”. Și credem că nu greșește deloc.

Aflat în stare de veghe, sufletul e cel care decide desprinderea de rutină, iar „starea de alb” este cheia în care trebuie privită creația artistică.

Curgerea versurilor Eugeniei este molcomă, dar încântă prin metaforă, în același timp. Nu ne putem nega apartenența la locurile natale, iar timpul întărește legăturile ancestrale care ne definesc:

„Țărâna asta ce m-a plămădit
Mi-e dragă și o calc cu teamă parcă,
Să nu strivesc sub talpă nici un spic
Din lanul ce va coace pâinea-n vatră.”
(„Rădăcini”)

Tăcut și hotărât, ca un apostol al propriului cuvânt, poeta își urmează parcursul liricii sale, cu delicatețe, cu îndârjire sau cu dor. Niciodată însă omul și visul nu vor mai fi la fel ca înainte, ca suflet și ca demiurg al propriei vieți, până când amurgurile se vor fi mistuit în oameni.

„Joaca de-a cuvintele”

Recenzie la volumul Joc de cuvinte de Rodica Lolea

Suntem martori la nașterea celui de-al șaselea copil literar al Rodicăi Lolea, imaginat de autoare ca un joc de cuvinte”. Să nu credeți însă că e ușor să aplica sinceritatea, ca o condiție a dezvoltării.

Odată făcut însă acest lucru, sentimentul eliberator se instalează, iar mesajul artistic prinde formă. Este de o importanță majoră pentru un artist, împărtășirea trăirilor și sentimentelor personale, liric exprimate, în speranța găsirii unei similitudini autor-cititor.

Fenomenul de egoism nu poate și nu este de tolerat pentru un creator. Mesajul este ca sămânța împrăștiată pe ogor. Unde găsește pământ bun, rodește, iar unde nu, măcar s-a încercat.

Într-un proces intentat obișnuinței, creatorul intră în pielea avocatului, ce își susține pledoaria în fața Judecătorului Suprem, în speranța achitării sale. Însă nu totdeauna este declarat învingător.

De foarte multe ori, artistul este perceput ca un excentric. Este o insula izolată în oceanul „normalității”, atât de comune însă.

Autoarea noastră nu face excepție de la acest proces.

Ea își joacă rolul cu fervoare, supunându-se deciziei finale. Oscilează în abordarea actului creațional, pendulând între extreme. Uneori își ascultă glasul inimii, declamându-și iubirea față de jumătatea sa:

„Sunt bolnavă de surâsul buzelor tale

Pe ochii mei îndrăgostiți...

Sunt bolnavă de atingerea ta

Pe sufletul meu gol...”

(„Sunt bolnavă de tine”)

Alteori dă glas frustrărilor sale, pe care nu mai dorește să le țină ascunse:

„De mult nu-mi mai pasă

De intrigi meschine

Și oameni mărunți

Ce mă necăjesc...”

(„Nu-mi pasă”)

Rodica Lolea cumulează experiența celor cinci cărți anterioare și sintetizează „hic et nunc” esența creativității sale. Se spune că atunci când ești vesel, te bucuri de muzică, iar atunci când ești trist, înțelegi versurile cântecelor.

Rodica Lolea vedește o maturitate artistică, alegând să nu facă rabat de la abordarea frustă a tuturor gândurilor sale. În joaca cuvintelor sale, aflăm o parte din bucuriile și tristețile autoarei.

Nimic nu este personalizat, întrucât macro-cosmosul cuprinde în alcătuirea sa toate micro-cosmosurile numite oameni.

Balanța între pozitiv și negativ oscilează, dar, la o privire de ansamblu, ne putem da seama că, între spontaneitate și premeditare se află caracterul dinamic al poetei.

De multe ori păream prizonierii propriului labirint, într-un fel similar celui creat de regele Minos. Putem afirma

fără să existe posibilitatea de a gresi că, asemeni lui Icar și Dedal, Rodica Lolea își construiește aripi, care o ajută să găsească ieșirea din situațiile-limită pe care viața le interpune în calea ei.

Aripiile poeziei nu sunt fragile, ele întăresc și capacitează voința de a merge mai departe a autoarei și a cititorilor săi.

Nu numai pictorii, la un anumit moment al vieții își fac autoportretul. Iată că și versul poate zugrăvi la fel de bine artistul:

„Eu sunt o simplă anonimă,
Și nu cer nimănui nimic,
Nu vreau favoruri pentru o rimă,
Dar nici pe alții nu îi critic.
O pledoarie renegată
Cuvântul scris mi-a devenit,
Și deseori mă las purtată
De-ale mele gânduri în abis.”

(„Eu sunt...”)

Transfigurată, poeta își suprimă forma de carne și sânge, pentru a se întrupa în Cuvânt, pentru că, nu-i așa, „la început a fost Cuvântul”.

Așa a fost, este și va rămâne în inimi până la apusul timpului.

Călătorie fără sfârșit

Recenzie la volumul „Cutia Pandorei” de Tudosia Lazăr

Etapele maturizării unui caracter nu sunt parcurse niciodată în totalitate, de facto. Frumusețea intrinsecă a personalității umane își are originea tocmai în această perpetuă transformare.

Unele voci vorbesc despre călătoria sufletului în vieți multiple, pe parcursul cărora transformările sunt dovezi irefutabile a faptului că această călătorie este pe direcție ascendentă, urmărind „îndreptarea” karmei și atingerea armoniei.

Poate că mulți oameni sunt puși în fața unor alegeri prin care au prilejul să evolueze sau să decadă moral. Liberul arbitru este canalul prin care energia universului (care ne locuiește) își face simțită forța și prezenta.

Puși în fața unor alegeri aducătoare de consecințe pozitive, oamenii care doresc să-și schimbe condiția materială aleg deliberat calea instrăinării voluntare în căutarea unui loc de muncă bine plătit, care să le asigure bunăstarea materială care le va schimba implicit condiția socială.

Tudosia Lazar se trăiește pe sine, ajutându-se de Dorina, pentru a da formă și voce trăirilor personale. Sau poate ale altor atâția români, care și-au văzut îndeplinite unele vise, altele naruindu-se în același timp.

Uneori autorii aleg sa expuna cu acribie trairile lor, alteori le cosmetizeaza, pentru a se justifica sau identifica in personajul bun.

Ca multi dintre noi,actantii scenei culturale pot ascunde in mod deliberat anumite laturi ale personalitatii lor, anumite traume pe care nu si le doresc asumate.

Tipologiile caracterului uman par a fi ramas neschimbate pe parcursul timpului, iar stapanii de azi nu sunt cu nimic diferiti de stapanii de ieri.La fel si sclavii.

Cutia Pandorei este scris cursiv, cititorul este mereu in priza pentru ca povestile plac totdeauna, chiar daca sunt triste.

Etapele maturizarii Dorinei sunt previzibile , un pas conduce la urmatorul dar cel care este subiectul actiunii nu se poate vedea obiectiv, pe cand un observator deosebeste cu usurinta uleiul de ap cea solubila.

Geta, nepoata Dorinei vrea sa isi ajute matusa , dar ajutorul se transforma curand intr-un calvar.O lectie despre asa nu.

Neveca Valerian pare o latifundiara a Romei antice , cu drept de viata si de moarte asupra sclavei sale , pe care o aduce in punctukl critic, de a pune capat colaborarii lor.

Pe parcursul acestei colaborari, agresiunile verbale, santajul emotional sau hartuirea sexuala sunt omniprezente in noua viat a Dorinei.

Aparent o familie model, cu cariere de succes, Neveca si Maxim Vakerian transmit si se comporta in concordanta cu frustrarile lor, traume pe care nu si le pot repara, cu toata expertiza lor de cadre medicale.

Si totusi, Dorina nu ramane imuna la frumusetile naturii , a arhitecturii cEtatii Eterne, Roma, care se daruiesc, ambele, in mod indiferent privitorilor lor , impasibile in fat anecazurilor marunte ale oamenilor.

Următorul angajator al Dorinei este bunicul Gino,

(nonno) care vine în viața Dorinei ca o reparație pentru sufletul ei. Redescoperă blândețea specifică celor buni, trăiește obiceiurile (ciudate uneori) care îl definesc pe nonno, înțelege trecutul și prezentul acestuia, cu bucuriile și sincopetele lor.

Personaje secundare, prietenele Dorinei, Tamara, Maria, Adriana sau Cora, sunt pârgii prin care viața eroinei romanului se echilibrează în momente de cumpănă.

În tot acest timp, al doilea plan al romanului este în plină desfășurare în România. Dorul de țară, de familie și copii se acutizează și o sufocă pe Dorina.

Nu poate face nimic însă în această privință, nu se poate împotrivi puterii valorilor. Nici vieții...

Telefoanele nu rezolvă problemele, banii sau pachetele nu sunt aducătoare de fericire ci, cel mult de o bucurie palpabilă, materială dar efemeră.

Unul din stâlpii vieții Dorinei (ca pentru noi toți de altfel), mama, se prăbușește, făcând să se năruie speranțele și bucuria apartenenței la o iubire necondiționată și pură de tip mamă copil.

Ca și cum asta nu ar fi fost de ajuns, deși încearcă o aplanare a situațiilor conflictuale cu Ștef, soțul său, aducându-l într-o excursie la Roma, iată că acest modus vivendi pe care l-a ales, atrage după sine consecințe dezastruoase pentru viața de cuplu și de familie.

Lui Ștef îi lipsește fizic și emoțional ființa iubită și caută o supapă de evadare din această situație, încercând o relație (relații) paralelă.

Ca o dublă lovitură a sortii, Dorina înțelege drama situației create, iar universul ei se prăbușește ca un castel de nisip.

Suferă enorm, iar întoarcerea ei acasă nu aduce liniștea familiei, ci, dimpotrivă, accentuează stăările conflictuale. Și totuși, ca multe alte personaje sau oameni

reali, aruncă toată vina pe soțul ei, căruia îi reproșează trădarea, neînțelegând rolul ei, care a dus la crearea acestei situații distructive și pierderea familiei.

Sănătatea îi este afectată grav datorită supărărilor acumulate, cărora nu le poate face față. Conștientizează cauza problemelor ei și decide să urmeze un tratament. Alege apoi să se separe de soțul său, înțelegând că totul e pierdut.

Nisipul supus căldurii extreme, se transformă în fragila și delicata sticlă, iar sufletul omului, ca un creuzet de sticlă protector, reține tot ceea ce e înăuntrul său. Odată spartă însă, cioburile se risipesc spre a redeveni ceea ce au fost cândva, grăunțele de nisip cel fără de putere.

Furnalul divin lucrează însă în mod tainic, iar cioburile de azi vor fi din nou delicata sticlă de mâine, ca într-o poveste din vechime, în care binele învinge totdeauna.

Cortină peste suflet

Recenzie la volumul „Dansând cu mine” de Roxana Lucan

Se poate observa cu ușurință tendința ascendentă a creatorilor de a da curs formulării mesajului lor în varianta prozei scurte. Privită prin prisma formulelor clasice, consacrate, ale prozei, ca nuvela sau romanul, cititorul poate fi indus în eroare, la o primă lectură superficială.

S-ar putea interpreta ca având o pondere mai redusă în construcții narative. Și totuși, cititorul pasionat descoperă în locul acestor pre-concepții altceva. Suntem angrenați într-un mecanism foarte fin, rapid și fluctuant în același timp, care ne influențează la nivel subtil viețile.

Construim butaforii pentru a ne proteja, folosim măști pentru a ne ascunde, suntem mereu în criză de identitate sau de timp. Lectorul milenial tinde să nu mai guste (sau cel puțin nu la același nivel) ca părinții sau bunicii săi literatura clasică.

Așa se face că exponenții noului val pășesc în întâmpinarea cerințelor cititorului, comprimând mesajul artistic sub forma prozei scurte. Este și cazul Roxanei Lucan, aflată la prima sa carte în nume propriu, intitulată „Dansând cu mine”.

Pretextul unei viitoare lecturi face ca autoarea să-și capaciteze amintirile, imaginația ori fantezia sub forma unui melange între „conștientizare”, „existență”, „povești nespuse” și „trăiri în cerneală”.

Câteodată trist, alteori exuberant, stilul Roxanei Lucan denotă o profundă trăire a vieții, un exercițiu de echilibru între pozitiv și negativ, constituind totodată un catharsis din prea-plinul sufletului, revărsat pe dalba hârtie.

Paginile cărții, parcurse pe îndelete, ne poartă de la agonie la extaz, dându-ne posibilitatea de a ne regăsi în trăirile autoarei, universalitatea acestora divizându-se în exemple particulare și personale.

Ca într-un experiment chimic, gândurile autoarei se precipită, se decantează mai apoi, pentru ca, în final să se cristalizeze în forma dorită. Un pas nu va fi niciodată un pas dacă nu va fi auzit sau văzut. „Ploi trecătoare”, „Zidul din mine”, „Frici”, „Dor de tine”, ar fi rămas încastrate în fibra sufletului până când, parcă eliberând un djin al lămpii, au luat viață sub forma imaginată sau trăită de autoare.

Altruismul Roxanei ni se relevă pe finalul volumului, în secțiunea dedicată musafirilor cărții. Căci ce poate fi mai frumos decât să dăruiești, iar invitații Roxanei Lucan aduc un plus valoare prin creațiile lor întrucât cei ce împărtășesc aceleași valori se caută, se atrag și se motivează reciproc în spiritul artei, unindu-și eforturile într-un scop comun.

Există momente în viață când facem un pas înapoi pentru a putea vedea ceea ce am creat, așa cum există întâmplări care produc un declin în a realiza sau a înțelege ceva.

Nimic nu este întâmplător și nu trebuie neglijat în viața unui creator. Toate experiențele personale converg spre o abordare personalizată a creației. Orice lucru devine real doar când intră în sfera noastră de percepție.

Uneori trebuie să uităm uitarea, pentru a găsi o formă

deosebită. Roxana Lucan aduce în prezent scrisori nescrise, întâlniri, tăceri și pauze care se vor (re)interpretate într-o cheie diferită, sau poate doar simțite altfel.

În viziunea autoarei, oamenii pot fi uneori prizonieri, uneori grăbiți, sunt liniști sau frici care îi devorează pe interior, până când doar învelișul subțire al pielii rămâne ultima barieră în calea morții.

Creatorul poate să fie un străin pentru apropiați, iar străinii n-au putere în locul de unde sunt înstrăinați. De multe ori, aprecierea vine din partea unor necunoscuți, care sunt obiectivi în aprecierile lor.

Asemeni unei bărci ce navighează pe apele unei mări, sufletul parcurge momente de acalmie sau de zburcium intens, („ În mine bat clopote. Triste și vechi, neșterse și pătate, ce le-auzi în coloane sonore de filme de dramă”) „Se aude ceva”).

Timpul este veșnic în mișcare iar curgerea lui implacabilă este percepută acut de către artistă („te rog, oprește timpul, cinci minute cât cinci secole...dar numai azi”) „Rugăminți”.

Iubirea trăită și consumată, plecări dureroase, colecționari de sentimente, neguțatori dintr-o Veneție a trăirilor noastre, toate definesc plenar universul interior al Roxanei, într-o formă artistică atent aleasă.

Și cum ar putea fi altfel, întrucât sufletul unei femei este asemenea unei trestii în vânt, unduitoare dar rezistentă în același timp, diferit de sufletul unui bărbat, care funcționează asemenea unui radio aflat pe o cu totul altă frecvență.

Dar iată că ying și yang se îmbină și se completează, formând o matrice ce nu poate fi distrusă pe parcursul vieții și dincolo de ea, în Universuri cărora le aparținem total.

Despre autor

Pentru cei ce nu m-au văzut pe scena Școlii Populare de Artă Arad în spectacole de teatru, la competiții sportive de alergare, înot și ciclism sau în mediul literar, permite-ți mi să mă prezint:

Numele meu este Mladin Cristian Lucian, de profesie economist, iubitor de artă sub toate formele ei.

Sunt absolvent al Școlii Populare de Artă Arad, secția Actorie la clasa actriței Oltea Blaga, având posibilitatea sub această titulatură de a juca pe diferite scene din Arad și nu numai, în piese de Moliere („Tartuffe”), Ioan Slavici („Fata de birău”), sau Matei Vișniec („Alergatorul”). Am participat ca actor la Festivalul „Theatrum Mundi”, iar în vara anului 2016 am avut bucuria să pot prezenta în cadrul Festivalului „Ethos” un spectacol cultural-artistic în care muzica și teatrul s-au împletit frumos iar piesa „Amalia respiră adânc”, având-o ca protagonistă pe actrița româncă stabilită la Paris, Codrina Pricopoaia a avut un real succes.

Am participat în calitate de invitat în cadrul unor emisiuni culturale și sportive la Radio JoyFm, Radio Zestrea, RadioRomânia Actualități, Tv Arad și WestTV.

Am colaborat și cu Cenaclul „Lucian Emandi” din

Pecica prin punerea în scena a piesei „V-o dă Vodă”, colaborând la acest proiect cu actorii Ovidiu Ghinița și Zoltan Lovas.

În plan sportiv, începând cu anul 2012 practic alergarea de duranță, reușind să parcurg în 2016 Maratonul Aradului. Am participat la diverse concursuri de ciclism, amintind aici Supermaratonul Bekescsaba-Arad - Bekescsaba, dar cele mai bune rezultate obținându-le la înot. Aș aminti aici Maratonul de Înot 24h de la Timișoara din 2015, multiple concursuri interne și internaționale, în prezent pregătindu-mă sub culorile CSM Arad. Am participat la Campionatul Mondial de Înot Masters din Ungaria (Budapesta și Balatonfured) în 2017 și la Campionatul European de Înot Masters din Slovenia (Kranj și Bled) în 2018.

Încurajând și promovând practicarea sportului, am scris articole sportive despre multiplele concursuri la care am participat alături de colegii de la CSM Arad. Am participat la Campionatul Național de Înot Masters, în 2018 și 2019 devenind dublu vice-campion național și campion național cu echipa de ștafeta a CSM Arad.

Am câștigat, alături de colegii de la CSM Arad, în premieră pentru înotul masters arădean, Cupa DKMT (Euroregiunea Dunăre, Criș, Mureș, Tisa) în 2018 apoi și în 2019.

Am participat cu succes la cel mai greu concurs de triatlon”, Iron Man”, la care am parcurs proba” Half Iron Man”.

Am mai obținut rezultate notabile la Aquatlonul Aradului (locul 3 în 2015) și Triatlonul Aradului (în 2016 locul 3 iar în 2017 locul 1).

Din punct de vedere literar am început să scriu începând cu anul 2012 editoriale social- economice în ziarele Business Adviser și Business Point, ziare cu

acoperire națională, sub îndrumarea redactorului și scriitorului Alin Tomuș din Alba Iulia.

Am colaborat cu Foaia Culturala Gutenberg, îngrijită de doamna Floare Câdea iar în 2017 am apărut alături de alți autori din țară în Antologia „Prieteniei” vol. I și III, Antologia „Ut sis populus”, Antologia „Confluente Vestice”, Antologia „Amintiri de secol XX”, Antologia „Tu-carte deschisă” a grupului omonim, antologia „Întomnarea cuvântului”.

Latura artistică a prins aripi prin publicarea de poezii, eseuri și proză pe diferite reviste, site-uri literare și culturale: „Stindard”, „Agora”, „Zborul”, Rusidava Culturală, Cervantes-Inspirescu, Liga Scriitorilor din România, Cenaclul „Prietenia”, Cenaclul „Lucefărul Arădean”, E-Creator, Litera 13, etc.

Premiile obținute:

Concursul literar internațional „Sub Stindardul tricolor” 2019 Premiul I

Concursul literar „Odiseea cuvintelor” 2019 Premiul doi secțiunea proză, Premiul doi secțiunea eseu.

Concursul literar „Elogiu iubirii” 2019 Mențiune I secțiunea proză

Concursul literar „Visul inimii” secțiunea proză

Concursul internațional „Vis de toamnă” secțiunea proză, premiul „Ioan Flora”

Dar ceea ce m-a făcut cu adevărat să mă descătușez a fost poezia, un adevărat katharsis al sufletului. M-am alăturat grupului literar „Tu-Carte deschisă” în 2014, descoperind cu bucurie similitudinea trăirilor alături de oameni ciudați de frumoși în universalitatea regăsirilor lor.

Posibilitățile multiple ale exprimării literare sunt un adevărat balsam pentru suflet, al meu propriu în primul rând. Pe de altă parte, mă străduiesc să transmit un mesaj publicului larg, de frumos, de iubire, un adevărat jurnal al

stărilor interioare concretizate în poeziile mele.

Chiar dacă sunt păreri pro și contra, am în vedere tot timpul o continuă perfecționare ca formă, ca mesaj, ca stil. Poezia ține loc unui jurnal al stărilor trăite, iar un poet nu are dreptul să fie egoist, să țină pentru el ceea ce crează, ce gândește, ce vrea să transmită.

Prin orice canale posibile, cu orice efort, mesajul trebuie transmis, pentru că trăind într-o lume axată pe lucruri materiale, pe efortul tot mai greu de a susține familia, se acordă o importanță tot mai mică culturii, artei și frumosului.

Sentimentul de fericire dobândit prin ceea ce facem, prin ceea ce ne face plăcere, prin ceea ce lăsăm umanității în urma noastră, ne face speciali. Trebuie să ne opunem matrixului globalizării, prin puterea exemplului. Putem crea frumos în orice condiții.

Cuvântul poate vindeca, poezia este o formă puternică de terapie a sufletului, putând motiva, sau armoniza. Prin ceea ce creăm, sub această formă ne apropiem de Divinitate fiind promotori ai mesajului de armonie, frumos și pace.

Dragii mei, aveți în fața dvs. un nou om. Am fost o umbră în urmă cu câțiva ani, iată că acum sunt o părticică din Lumină. Nu știu cât la sută din PIB ați alocat din resursele dumneavoastră pentru apărare, cert este faptul că suntem în plin război.

Suntem agresați zi de zi de criza economică și politică, întâmpinăm dificultăți emoționale și comunicaționale în familie, la serviciu sau în societate.

Canale ale Divinității, reprezentanții celor șapte arte sunt apărători ai Umanității în fața provocărilor vieții și societății, care ne pot schimba dramatic, ne pot transforma în ceea ce nu suntem de fapt.

Există mulți astfel de hoți de vise, pentru care evoluția umana nu e de dorit, globalizarea și uniformizarea

oamenilor și a sufletelor fiind dezideratul spre care se tinde.

Prin artă, creatorii sunt dovada vie că nu suntem doar roboți integrați în societate. Doamnelor, domnilor, cuvântul vindecă, cuvântul alină, mângâie, excită, vibrează, dar poate în același timp jigni sau răni.

Sunt doi lupi în fiecare dintre noi, unul blând și unul aspru. Depinde de noi pe care lup îl hrănim. Am avut varianta începerii unui jurnal în care să-mi exprim trăirile. Am ales forma poeziei, pentru posibilitățile multiple de a descrie cât mai aproape de real trăirile mele.

În poeziile mele, cuvântul nu face politică, revoluții și nu lovește, el doar descrie, este un manifest al autorului, al trăirilor lui, pozitive sau mai puțin pozitive, un alter ego care se substituie unei portavoci îndreptate spre cei care citesc, ascultă și înțeleg.

Cuvântul galopează pe câmpiile cerului, pune culoare acolo unde mai este nevoie, alină suferințele sufletului și vibrează pe strunele subtile ale muzicii dragostei. Vântul se joacă toamna, împrăștiind culori care mișcă viața, apa cântă în stropi de lumina, iar timpul își încetinește curgerea, pulsând în cuvânt.

Cuvântul nu are formă fizică, nici gust, nici miros, dar el pătrunde nestingherit în cele mai ascunse unghere ale sufletului, oricâte obstacole ar avea în calea sa.

Nu toți suntem mesageri, însă prin lectură, prin audiție, prin contemplația artei, putem fi cu adevărat liberi, divini, putem rezona cu trăirile creatorilor, putem fi tot ceea ce visăm să fim, avatari care nu pot fi niciodată învinși, pentru că Divinul este în noi și cu noi.

Bibliografie

- 1, Kotler, Phillip „Principiile marketingului”, Editura
- 2, Eliade, Mircea, „Istoria credintelor și a ideilor religioase”, Bucuresti, Editura Univers Enciclopedic 2000
- 3 Patapievici, Horia Roman „Omul recent” Bucuresti Editura Humanitas 2001
- 4 Platon „Dialoguri”, Editura
- 5 Petriceicu Hasdeu Bogdan „Sic Cogito”, Craiova, Editura Scrisul Romanesc 1991
- 6 Coruș Pavel, „Mântuirea de după cumplita ratacire”, Bucuresti, Editura

Cuprins

Capitolul 1. Editoriale social-economice aparute în ziarele Business Point și Business Adviser	1
A fi sau a nu fi (datori).....	7
Războiul lumilor	10
Pâinea noastră cea de toate zilele	12
O altă Românie	15
Fenomenul crizei	18
Lecția de onoare.....	21
Mâhnirea de a fi român.....	24
Motivație și sănătate în politică	27
Comunicarea-cheia succesului	29
O lecție de capitalism	32
Să nu uităm 1918	35
Isteria Decembrie 2012.....	37
Capitolul 2 Eseuri.....	39
Pledoarie pentru sport.....	40
Caracter.....	41
Pledoarie pentru feminitate.....	44
Sinopsis.....	46
Solitudine.....	48
Educația, premisa unei dezvoltări durabile.....	51

Rolul motivației în pattern-ul liderului politic din secolului al XX-lea.....	55
Quo Vadis.....	62
Fifty shades of gray sau Nihil sine Deo? O paralelă între „Psihologie și sexualitate la mari contemporani” de Jacques de Launay și „Inima pădurii” de Adrian Cowell.....	65
Omul, scop sau mijloc?.....	76
Conceptul de dreptate Între liberul arbitru și cutumele sociale.....	79
Capitolul 3 Recenzii	82
Libertatea ca un fel de a fi Recenzie la romanul „Povara libertății” de Alexandru Ioan Chiș.....	83
Călătorie pe undele sufletului Recenzie volum „Chei pentru suflet” de Ianto L. Teodora.....	86
Timpul ca o goană Recenzie la volumul „Salomeia” de Eugen Pădurean	88
Iluzii de dragoste, călătorind spre iubire Recenzie volum „Iluzie” de Natalia Micalona.....	91
Arta, a fost, este și va fi, muzica îngerilor Prefață la Antologia „Tu-carte deschisă” vol I.....	94
Călător pe scări interioare Recenzie volum „Călător pe scări interioare”de Lazăr Magu	97
Poemia Recenzie la volumul „Valea inorogilor albaștri” de Florin Matei.....	100
Pe mine mie redă-mă Recenzie la volumul „Șuvițe și iriși” de Lucia Bibarț	103
Amintiri despre trecut. Recenzie la volumul „Cartea de bucate a lui Baci Ghiuri” de Ioan Alexandru Ardelean	106
Poezii în drum spre stele Recenzie la volumul „Mărgăritare de cinci stele” de Mirela Minuța Alexa	109
Când dragostea se-ntamplă Recenzie la volumul	

„Când dragostea se-ntâmplă” de Mihai George Corui.....	112
„Între zenit și nadir” Recenzie la volumul „Amurguri mistuite” de Eugenia Ponta Pete	115
„Joaca de-a cuvintele” Recenzie la volumul Joc de cuvinte de Rodica Lolea.....	118
Cortină peste suflet	126
Recenzie la volumul „Dansând cu mine” de Roxana Lucan.....	127
Despre autor	130
Bibliografie	135

Cuvântul este un alter ego al creatorului, care se substituie unei portavoci îndreptate spre cei care citesc, ascultă și înțeleg. El nu are formă fizică, nici gust, nici miros, dar pătrunde nestingherit în cele mai ascunse unghere ale sufletului, oricâte obstacole ar avea în calea sa. Cuvintele galopează pe câmpiile cerului, pun culoare acolo unde mai este nevoie, iar timpul își încetinește curgerea, pulsând în forme abstracte.

Cristian Mladin